

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

**Zhodnocení úspor finančních a materiálních zdrojů v rámci
elektronizace justice u vybraného soudu**

Radana Kosinová

**Bakalářská práce
2014**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Radana Kosinová**
Osobní číslo: **E11260**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Zhodnocení úspor finančních a materiálních zdrojů v rámci elektronizace justice u vybraného soudu**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analyzovat úspory finančních a materiálních zdrojů, které navazují na postupné zavádění elektronizace justice a zhodnotit přínosy a omezení zkoumaného procesu.

Zásady:

- Charakteristika justice jako speciální součásti veřejného sektoru.
- Charakteristika postupu elektronizace v oblasti justice.
- Analýza materiálních a finančních zdrojů u vybraného soudu.
- Stanovení dosažených úspor z elektronizace vybraného soudu a jejich zhodnocení.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

LECHNER, Tomáš. Elektronické dokumenty v právní praxi /: Tomáš Lechner. Praha: Leges, 2013, 255 s. Praktik. ISBN 978-80-87576-41-0.
MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. E-government v České republice: právní a technologické aspekty. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2012, 464 s. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6.
NAHODIL, František. Veřejné finance v České republice. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.
OCHRANA, František a Milan PŮČEK. Dosahování úspor a omezování plýtvání ve veřejném sektoru. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 227 s. ISBN 978-80-7357-909-8.
PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor - řízení a financování: (e-justice). Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-807-3579-364.
POMAHÁČ, Richard. Veřejná správa. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, xx, 315 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-447-6.
ŠTĚDROŇ, Bohumír. Občanské soudní řízení sporné a využití informačních technologií a právních informačních systémů: (e-justice). Praha: Linde, 2008, 271 s. ISBN 978-807-2017-140.

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Martin Šobotka, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 1. října 2013
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2014

Radana Kosinová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Martinu Sobotkovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce a dále bych ráda poděkovala všem ostatním za poskytnuté materiály a své rodině za trpělivost a podporu.

ANOTACE

Tato práce by měla poukázat na postupné zavádění elektronizace v justici. Představí aplikaci ePodatelny, Informačního systému insolvenčního rejstříku, porovná elektronický platební rozkaz a centrální elektronický platební rozkaz, bude se zabývat zavedením datových schránek a zadáváním veřejných zakázek prostřednictvím e-tržišť. Jejím cílem bude zanalyzovat materiální a finanční zdroje a zhodnotit přínosy a omezení zkoumaného procesu.

KLÍČOVÁ SLOVA

datová schránka, elektronický platební rozkaz, elektronizace, e-tržišť, justice

TITLE

Evaluation of savings in financial and material resources in the computerization of justice in the chosen court

ANNOTATION

This work should point to the gradual introduction of computerization in the judiciary. Showcasing the eFiling office application, the information system of the insolvency register, compares the electronic order payment and central electronic order for payment, it will deal with the introduction of the data boxes and public procurement through the e-marketplace. Its aim will be to analyze the material and financial resources and to evaluate the benefits and limitations of the analysis process.

KEYWORDS

data box, electronic payment order, computerization, e-marketplace, judiciary

OBSAH

ÚVOD	10
1 CHARAKTERISTIKA JUSTICE.....	11
1.1 POSTAVENÍ SOUDŮ V RÁMCI JUSTICE	11
1.2 ČLENĚNÍ SOUDŮ.....	12
1.3 HOSPODAŘENÍ SOUDŮ.....	15
2 ELEKTRONIZACE JUSTICE	18
2.1 VÝVOJ ELEKTRONIZACE.....	19
2.2 EPODATELNA	19
2.3 INFORMAČNÍ SYSTÉM INSOLVENČNÍHO REJSTRÍKU	21
2.4 ELEKTRONICKÝ PLATEBNÍ ROZKAZ.....	21
2.5 DATOVÁ SCHRÁNKA	23
2.5.1 <i>Použití datových schránek</i>	24
2.5.2 <i>Klady a problémy datových schránek</i>	25
2.6 E-TRŽIŠTĚ	25
2.6.1 <i>Nejčastěji používané druhy zadávacích řízení</i>	27
2.6.2 <i>Zásady zadávání zakázek</i>	28
2.7 CENTRÁLNÍ ELEKTRONICKÝ PLATEBNÍ ROZKAZ.....	29
3 ANALÝZA MATERIÁLNÍCH A FINANČNÍCH ZDROJŮ PŘED A PO ZAVEDENÍ ELEKTRONIZACE JUSTICE.....	31
3.1 KOMPARACE LISTINNÝCH A ELEKTRONICKÝCH ZÁSILEK	31
3.2 INFORMAČNÍ SYSTÉM INSOLVENČNÍHO REJSTRÍKU.....	32
3.3 DATOVÉ SCHRÁNKY.....	33
3.4 E-TRŽIŠTĚ	35
4 ZHODNOCENÍ ÚSPOR	38
5 ZHODNOCENÍ ÚČELNOSTI ELEKTRONIZACE	40
ZÁVĚR.....	42
POUŽITÁ LITERATURA	45

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Příjmy soudů v tis. Kč	16
Tabulka 2: Výdaje soudů v tis. Kč	16
Tabulka 3: Přehled hlavních položek ostatních věcných výdajů v tis. Kč	17
Tabulka 4: Rozdíly mezi datovou schránkou a e-mailem	24
Tabulka 5: Změny limitů VZMR	27
Tabulka 6: EC x CEPR.....	30
Tabulka 7: Porovnání cen	38

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Soudní systém České republiky	13
Obrázek 2: Typy podání	20
Obrázek 3: Vydání klasického platebního rozkazu	22
Obrázek 4: Vydání elektronického platebního rozkazu	23
Obrázek 5: Počet odeslaných zásilek v listinné podobě a DZ v letech 2009 - 2013	31
Obrázek 6: Přijaté insolvenční návrhy.....	32
Obrázek 7: Spotřeba papíru v letech 2009 – 2013.....	33
Obrázek 8: Spotřeba papíru v letech 2010 – 2013 dle oddělení.....	34
Obrázek 9: Cena za nákup papíru.....	35
Obrázek 10: Cena za kancelářský materiál.....	36

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

CEPR	Centrální elektronický platební rozkaz
ČR	Česká republika
DZ	Datová zpráva
EPR	Elektronický platební rozkaz
EU	Evropská unie
FES	Fakulta ekonomicko-správní
ISIR	Informační systém insolvenčního rejstříku
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
Sb.	Sbírka zákonů
SR	Státní rozpočet
VSÚ	Vyšší soudní úředník
VZMR	Veřejná zakázka malého rozsahu
ZVZ	Zákon o veřejných zakázkách

ÚVOD

Veřejná správa je v literatuře charakterizována různými definicemi. Pomahač (2013) veřejnou správu chápe jak v materiálním smyslu jako souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední i místní úrovni a s poskytováním veřejných služeb, tak i ve formálním smyslu, kde je chápána jako činnost organizačních jednotek a osob, jež jsou buď správní úřady, což jsou přímí nositelé veřejné správy, nebo úřední osoby vykonávající úkony správní povahy, či zařízení v postavení nepřímých subjektů veřejné správy. Oproti tomu Peková, Pilný a Jetmar (2012) ve svém díle uvádějí, že veřejná správa je charakterizována jinými pojetími. Funkční pojetí je služba, spravování, organizování ale i rozhodování a dozor v mezích zákona. Organizačním pojetím chápou souhrn institucí, které vykonávají činnost veřejné správy přímo či zprostředkovaně. V tomto pojetí vykonávají výkon veřejné správy k tomu zřízené orgány a instituce, v němž se musí vymezit jejich kompetence, včetně rozhodovacích pravomocí, aby byla míra rozhodování kontrolovatelná. Dle organizačního hlediska se veřejná správa člení na státní správu, samosprávu a ostatní veřejnou správu. U státní správy je nositelem veřejné moci stát zastupovaný ministerstvy, státními úřady a institucemi, u samosprávy jsou to územní a zájmové korporace a nositelem ostatní správy jsou jiné, často nezávislé instituce, např. centrální banka.

Tato práce se bude zabývat pouze částí veřejné správy, a to justicí, která je spravována Ministerstvem spravedlnosti ČR (dále MSp), jež je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství. Nejprve představí soustavu a členění soudů a obecně nastíní jejich hospodaření. Zaměří se na postupné zavádění informačních a komunikačních technologií do oblasti justice a na jednotlivé fáze elektronizace. Konkrétně představí aplikaci ePodatelny, Informačního systému insolvenčního rejstříku, porovná elektronický platební rozkaz a centrální elektronický platební rozkaz, bude se zabývat zavedením datových schránek a zadáváním veřejných zakázek prostřednictvím e-tržišť. Zanalyzuje materiální a finanční zdroje před a po zavedení elektronizace u vybraného krajského soudu a na závěr se bude snažit stanovit, zda jsou na základě elektronizace dosahovány úspory a toto zjištění zhodnotit.

Cílem práce je analyzovat úspory finančních a materiálních zdrojů, které navazují na postupné zavádění elektronizace justice a zhodnotit přínosy a omezení zkoumaného procesu.

1 CHARAKTERISTIKA JUSTICE

Justice znamená právní a společenský koncept spravedlivého a morálního chování. Tímto slovem se také souhrnně označuje spravedlnost, soudní správa a hlavně soudnictví. V celém systému veřejné správy má justice naprosto rozdílné postavení od ostatních zákonodárných, výkonných organizačních nebo řídicích orgánů státní správy. V každé demokratické zemi je rovna moci zákonodárné a výkonné. Orgány justice mají zajistit uplatňování práva ve společnosti, jež bývají často ohrožována a porušována. K tomuto účelu má justice vybudovanou soustavu orgánů, a to soudy, státní zastupitelství, vězeňství, jež spadají do resortu Ministerstva spravedlnosti ČR a dále advokacii a notářství.

Soustava úřadů určených k zastupování státu převážně v trestních věcech a ve věcech určených zákonem se nazývá státní zastupitelství, jež jsou organizačními složkami MSp. Z organizačního hlediska mají stejnou strukturu jako soudy, tedy nejvyšší státní zastupitelství, vrchní státní zastupitelství, krajská a okresní státní zastupitelství.

Vězeňstvím se u nás zabývá Vězeňská služba ČR, jež se dělí na vězeňskou stráž, justiční stráž a správní službu. Je organizační složkou zřízenou MSp. Vězeňská služba chrání občany a jejich majetek, kdy izoluje ty, kteří se určitým způsobem provinili proti zákonům. Plní funkci izolační a výchovnou.

Advokáti jsou osoby vykonávající nezávislé povolání, zapsaní v seznamu České advokátní komory. Zabezpečují právní pomoc, zastupují klienty před soudy, před orgány veřejné správy, zabývají se obhajobou v trestních věcech, sepisují listiny, udělují právní rady, to vše převážně za poplatek, ale také mohou poskytovat právní pomoc a zastupovat ex-offo.

Notáři jsou fyzické osoby sdružené v notářských komorách. Jsou pověřeni státem k činnosti, v níž sepisují veřejné listiny, přijímají peníze a listiny do úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám, osvědčují právně významné skutečnosti a prohlášení, aj.

1.1 Postavení soudů v rámci justice

Soudy jsou státní orgány vykonávající soudní moc. Výkon soudnictví soudy je realizací práva na soudní ochranu, které je včetně práva na spravedlivý proces zakotveno v mezinárodních dokumentech a v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a patří mezi základní lidská práva. V souladu s těmito ustanoveními se může každý stanoveným postupem domáhat svého práva u nezávislého a nestranného soudu. Právo na spravedlivý proces pak v sobě zahrnuje nejen právo na nezávislé rozhodování s právem účastníků vyjadřovat se

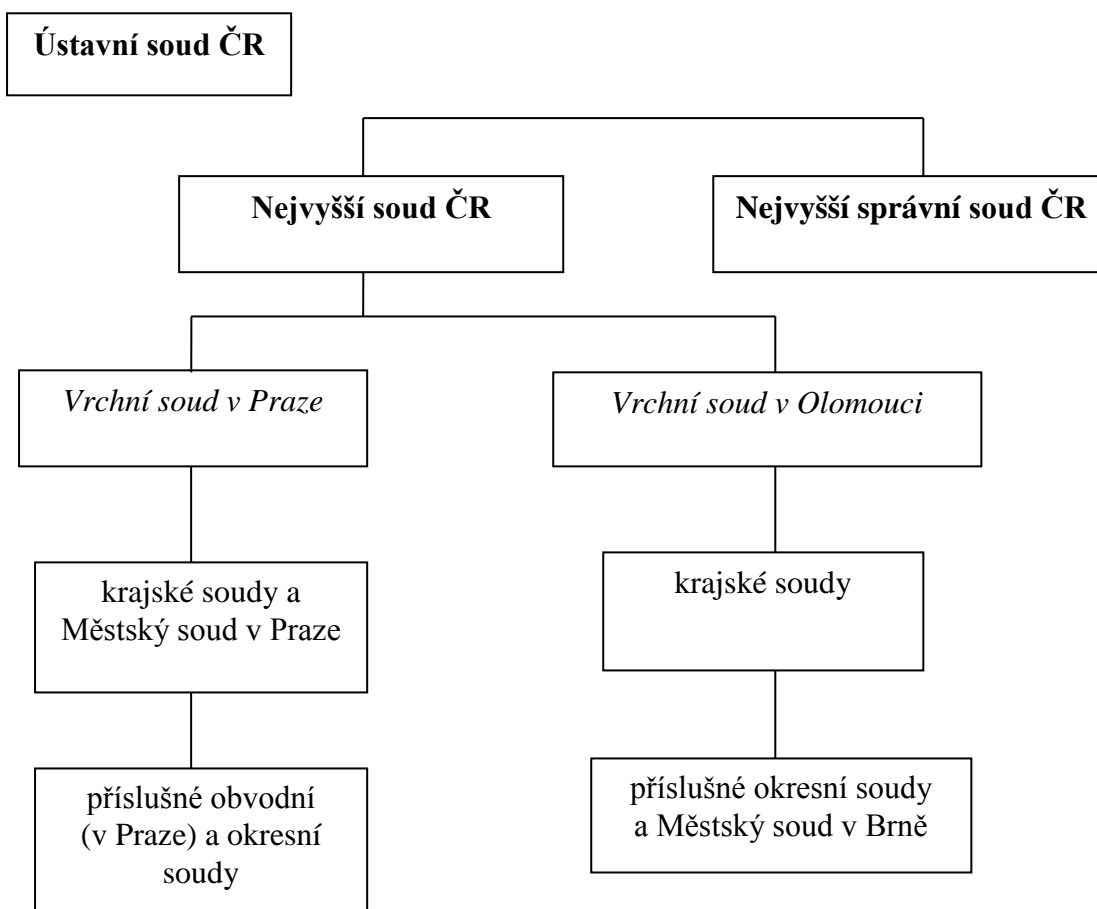
ke všem úkonům v průběhu řízení, ale i hospodárnost řízení, jeho včasnost, veřejnost rovněž tak rovnost zúčastněných stran. Soudy poskytují ochranu ohroženým či porušeným právům a zákonem chráněným zájmům. V občanskoprávním řízení zajišťují ochranu subjektivních práv, ve správním soudnictví přezkoumávají akty orgánů veřejné správy a v trestním řízení rozhodují o vině a trestu za trestné činy. V řízení před soudem rozhoduje samosoudce nebo senát složený z předsedy a dvou přisedících soudců, v některých případech stanovených zvláštním právním předpisem se na rozhodovací a jiné činnosti podílejí justiční čekatelé, asistenti soudců, vyšší soudní úředníci či soudní tajemníci.

Státní správa soudů vytváří soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, hospodářské, finanční, organizační a výchovné, a dohlíží způsobem v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených. Správa soudů je plně oddělena od vlastní jurisdikce, jelikož výkon státní správy soudů nesmí zasahovat do jejich nezávislosti. Jejím ústředním orgánem je Ministerstvo spravedlnosti ČR, orgány správy soudů jsou předseda a místopředsedové, dále se na státní správě soudu za zákonem stanovených podmínek podílejí též předsedové senátů, ostatní soudci a zaměstnanci. Základem vnitřní organizace soudu jsou soudní oddělení tvořená dle senátů či samosoudců. Soudní oddělení jsou tvořena dle počtu soudců stanovených MSp pro každý soud. Kancelářské a jiné administrativní práce pro každé soudní oddělení provádí soudní kancelář daného oddělení.

1.2 Členění soudů

Soustavu soudů tvoří Nejvyšší soud ČR, Nejvyšší správní soud, vrchní, krajské a okresní soudy. V obvodu hlavního města Prahy místo krajského soudu působnost vykonává Městský soud v Praze a místo okresních soudů jsou obvodní soudy. V obvodu města Brna vykonává působnost okresního soudu Městský soud v Brně.

Na obrázku č. 1 viz níže je zobrazen čtyřstupňový systém soudnictví v České republice:

Obrázek 1: Soudní systém České republiky

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR

- 1. stupeň = Okresní soudy (75), Obvodní soudy v Praze (10), Městský soud v Brně
- 2. stupeň = Krajské soudy + Městský soud v Praze (8)
- 3. stupeň = Vrchní soud v Praze a Olomouci (2)
- 4. stupeň = Nejvyšší soud ČR + Nejvyšší správní soud ČR
- Ústavní soud České republiky stojí mimo soustavu obecných soudů

Okresní soud rozhoduje v případech stanovených zákonem o řízení před soudy jako soud prvního stupně (agenda občanskoprávní, věci nezletilých, návrhy na provedení exekuce okresními soudy, věci dědické, trestní – dospělí, mladiství, děti).

Krajský soud rozhoduje v případech stanovených zákonem o řízení před soudy jako soud druhého stupně ve věcech, ve kterých rozhodovaly okresní soudy v prvním stupni patřící do obvodu daného krajského soudu (trestní, občanskoprávní), rozhoduje jako soud prvního stupně (trestní, občanskoprávní, obchodní, EPR, konkurzní, insolvenční), rozhoduje

ve věcech správního soudnictví (správní, správní důchodová, správní azylová) a dále rozhoduje v dalších zákonem stanovených věcech (veřejný rejstřík).

Členění krajských soudů:

Městský soud v Praze – s působností pro Prahu

Krajský soud v Praze - s působností pro Středočeský kraj

Krajský soud v Českých Budějovicích s pobočkou v Táboře – s působností pro Jihočeský kraj

Krajský soud v Plzni s pobočkou v Karlových Varech - s působností pro Západočeský kraj

Krajský soud v Ústí nad Labem s pobočkou v Liberci – s působností pro Severočeský kraj

Krajský soud v Brně s pobočkou v Jihlavě a pobočkou ve Zlíně – s působností pro Jihomoravský kraj

Krajský soud v Ostravě s pobočkou v Olomouci – s působností pro Severomoravský kraj

Krajský soud v Hradci Králové s pobočkou v Pardubicích – s působností pro Východočeský kraj

Vrchní soud je druhým nejvyšším článkem soustavy obecných soudů. Rozhoduje o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutí krajských soudů tam, kde tyto soudy rozhodují v prvním stupni. Jde zejména o nejzávažnější trestné činy, autorskoprávní a některé obchodní spory, věci ochrany osobnosti či insolvenční řízení.

Členění vrchních soudů:

Vrchní soud v Praze – působnost pro Městský soud v Praze, Krajský soud v Praze, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Plzni, Krajský osud v Ústí nad Labem a Krajský soud v Hradci Králové.

Vrchní soud v Olomouci – působnost pro Krajský soud v Brně a Krajský soud v Ostravě.

Nejvyšší soud České republiky spolu s Nejvyšším správním soudem ČR oba se sídlem v Brně jsou nejvyšším článkem soustavy obecných soudů ČR. Nejvyšší soud je tvořen dvěma kolegiemi – trestním a občanskoprávním a obchodním. Rozhoduje o mimořádných opravných prostředcích (dovolání, stížnosti pro porušení zákona) proti rozhodnutí soudů nižších stupňů. Nejvyšší správní soud je vrcholný článek správního soudnictví. Rozhoduje ve věcech správních o mimořádných opravných prostředcích (kasační stížnosti), dále mu přísluší zvláštní agenda (rozhodování ve věcech volebních, o rozpuštění, pozastavení nebo znovuoobnovení činnosti politických stran a hnutí nebo o některých kompetenčních sporech).

Ústavní soud ČR není součástí soustavy obecných soudů, a proto mu nepřísluší instanční přezkum jejich rozhodnutí. Je soudním orgánem ochrany ústavnosti. Jeho pravomoc je založena pouze k přezkumu z hlediska dodržování ústavněprávních principů. Tedy jeho úkolem není přezkoumávat zákonnost napadeného rozhodnutí, ale to, zda obecné soudy neporušily stěžovatelova ústavně garantovaná základní práva a svobody.

1.3 Hospodaření soudů

Jelikož jsou soudy organizačními složkami státu, hospodaří se svěřenými prostředky dle rozpočtu stanoveného svým zřizovatelem, tedy Ministerstvem spravedlnosti ČR. Hospodaření soudů je závislé na velikosti území, které z hlediska náplně činnosti příslušnému soudu patří. Hlavním zdrojem příjmů jsou příjmy ze státního rozpočtu pro daný rok, příjmy od občanů, náhrady civilního a trestního řízení. Krajský soud také dostává ze SR finanční prostředky na financování okresních soudů ve své působnosti. Každoročně MSp stanoví příjmovou položku rozpočtu krajských soudů, jež musí naplnit. Také výdaje se hradí ze SR. Soudy mohou přímo ovlivnit jenom běžné výdaje. Výdaje soudů tvoří: mzdy, jež tvoří největší podíl, dále výdaje na znalečné, tlumočné, svědečné aj., které jsou propláceny výdajovou kapitolou MSp a poté vymáhány od odsouzených, výdaje na FKSP, výdaje na poštovní služby, radiokomunikace a telekomunikace, energie, tiskopisy, kolky, kancelářský materiál, nákup drobného neinvestičního majetku, atd. a kapitálové výdaje, které tvoří převážně investice.

V tabulce č. 1 jsou uvedeny a porovnány skutečné příjmy všech soudů v letech 2008 – 2012. Je zde patrný vysoký skok mezi lety 2008 a 2009, kdy v roce 2009 došlo k nárůstu příjmů soudů hlavně změnou metodiky. Do tohoto roku byla skupina příjmů, a to převážně soudní poplatky a peněžité tresty a pokuty, odváděna prostřednictvím zvláštních účtů přímo do státního rozpočtu. Od roku 2009 se tyto příjmy staly součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva spravedlnosti. Do příjmů soudů dále patří např. provize za prodej kolků, příjmy za fotokopie, příjmy z pronájmu majetku, příjmy z úroků, poplatků za slib znalců, příjmy z vymáhání znalečného, příjmy z vymožených náhrad za obhajoby advokátů ex offa a příjmy z náhrad nákladů trestního řízení. V roce 2010 nastal oproti roku 2009 pokles příjmů o 13 % převážně z důvodu vyplácení vratek soudních poplatků přímo z příjmových účtů, v roce 2009 byly vratky vypláceny z účtů výdajových. Od roku 2010 až do roku 2012 příjmy opět nabírají rostoucí tendenci.

Tabulka 1: Příjmy soudů v tis. Kč

Rok	Skutečnost	Tempo růstu v %
2008	518.142,92 Kč	100 %
2009	1.597.261,06 Kč	308 %
2010	1.386.969,85 Kč	87 %
2011	1.589.328,44 Kč	115 %
2012	1.919.223,24 Kč	121 %

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR

Tabulka č. 2 vykazuje celkové výdaje soudů v letech 2008 až 2012 rozdělené na výdaje běžné a výdaje kapitálové. Z běžných výdajů připadá největší podíl finančních prostředků na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem a FKSP. Od roku 2009 do roku 2012 klesá počet zaměstnanců soudů. Největší pokles nastal v roce 2011 o 533 osob, jež byl způsoben organizačním opatřením, jímž soudy řešily snížení objemu financí na platy zaměstnanců o 10 % oproti roku 2010. V roce 2012 jednotlivé soudy pokračovaly v organizačních opatřeních na základě dalšího snížení finančních prostředků.

Tabulka 2: Výdaje soudů v tis. Kč

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
Výdaje celkem	10.216.400,00	10.501.690,08	9.216.325,71	9.535.759,04	9.320.683,96
<i>v tom:</i>					
Běžné výdaje	8.975.854,28	9.613.783,95	9.311.577,55	9.318.689,90	9.101.353,92
<i>v tom:</i>					
Platy zam a ost. platby za provedenou práci	4.974.238,55	5.092.279,82	5.033.317,60	5.166.207,21	5.088.168,03
Počet zaměstnanců	9.456	9.624	9.468	8.935	8.907
Průměrný plat na jednoho zaměstnance	18.762,00	19.155,00	19.357,00	19.530,00	19.840,00
Průměrný plat na jednoho soudce	83.565,00	84.169,00	81.485,00	88.556,00	85.293,00
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	1.690.458,19	1.713.154,90	1.709.319,89	1.784.994,85	1.755.766,30
Převod FKSP	99.141,74	101.527,38	100.326,26	51.275,49	5.748,04
% z běžných výdajů	76,5 %	72,9 %	74,6 %	74,6 %	76,4 %
Ostatní věcné výdaje	2.212.015,80	2.706.821,85	2.468.613,80	2.316.212,35	2.206.671,55
% z běžných výdajů	24,6 %	28,2 %	26,5 %	24,9 %	24,2 %
Kapitálové výdaje	916.428,76	887.906,13	238.081,16	217.069,14	219.330,04

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR

V tabulce č. 3 je vyobrazen přehled hlavních položek ostatních věcných výdajů v letech 2008 – 2012. U spotřeby vody, plynu a u pohonných hmot je každoroční nárůst výdajů způsoben převážně růstem cen za tyto energie a za pohonné hmoty. V letech 2009 a 2010 byl nárůst výdajů u materiálu především způsoben využíváním kancelářské techniky s většími provozními náklady, zvyšováním administrativní náročnosti vyřizované agendy a růstem cen. V roce 2011 a následně v roce 2012 je zjevný pokles výdajů u nákupu materiálu, jehož bylo

dosaženo zavedením úsporných opatření, klesající tendence nemusí být však trvalá, je nutné počítat se stálým růstem cen a zvyšováním DPH. Snížení nákladů na poštovné je způsobeno množstevními slevami poskytnutými Českou poštou, s. p. na základě rámcové smlouvy uzavřené s MSp v roce 2008. Náklady na elektrickou energii střídavě klesají a stoupají v závislosti na vývoji cen této energie.

Tabulka 3: Přehled hlavních položek ostatních věcných výdajů v tis. Kč

Rozpočtová položka	2008	2009	2010	2011	2012	Rozdíl mezi 2011 a 2012	Poměr 2012/2011 v %
<i>Nákup materiálu (kanc. a všeob. mat. jinde nezařazený)</i>	106.111,02	129.085,38	127.828,80	115.202,86	101.539,16	-13.663,70	88,14 %
<i>Voda</i>	12.583,97	13.736,31	13.774,74	15.219,77	16.611,56	1.391,79	109,14 %
<i>Teplo</i>	45.381,01	53.281,23	54.496,62	54.356,32	56.903,31	2.546,99	104,69 %
<i>Plyn</i>	41.319,26	49.237,19	41.538,16	42.867,05	42.920,52	53,47	100,12 %
<i>Elektrická energie</i>	72.943,20	91.457,83	89.693,91	91.723,67	86.123,90	-5.599,77	93,89 %
<i>Pohonné hmoty a maziva</i>	16.652,26	14.588,38	16.120,45	16.131,65	17.107,46	975,81	106,05 %
<i>Služby pošt</i>	435.031,74	438.951,70	359.056,77	327.329,40	299.480,89	-27.848,51	91,49 %
CELKEM	730.022,46	790.338,03	702.509,49	662.830,72	620.686,80	-42.143,92	93,64 %

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR

2 ELEKTRONIZACE JUSTICE

V minulých letech MSp věnovalo velkou pozornost zvyšování efektivity justice prostřednictvím zavádění elektronických nástrojů pro zkvalitnění soudních řízení, a to především pro rychlé a efektivní rozhodování soudů. Toto lze nazvat eJusticí, která je specifickou částí e-govermentu, obecnějšího rámce elektronické veřejné správy. EJustici můžeme definovat *jako využití informačních a komunikačních technologií s cílem zlepšit přístup občanů k soudnictví a zvýšit účinnost právních řízení, jimiž se rozumí jakýkoli druh aktivit, jejichž účelem je vyřešit spor nebo ukládat tresty za určitá jednání* (Mates 2012). V systému eJustice jsou zahrnuty jak agendy stávající, tak i agendy zcela nové. EJustici můžeme nalézt na stránkách MSp www.justice.cz. Cílem eJustice je zejména zavedení elektronického soudního spisu a úspory s tím související. V současné době soudy stále vedou paralelně s elektronickým spisem i spis papírový, což znamená velké množství spotřeby papíru a další související náklady.

Problémem elektronizace justice je dle JUDr. Tomáše Lichovníka, prezidenta soudcovské unie, nedostatečné technické vybavení soudů a nedostatečná kapacita linek k propojení soudů mezi sebou. Situaci také komplikují rozdílné informační systémy soudů, jež nejsou mezi sebou kompatibilní. Na toto reagovala mluvčí MSp Štěpánka Čechová s tím, že ministerstvo plánuje do elektronizace justice investovat stovky milionů korun a že v současné době mimořádně uvolnilo na obnovu počítačů šedesát milionů korun. JUDr. Jan Čípera, předseda Krajského soudu v Hradci Králové, shledává technické vybavení (počítače, tiskárny, scannery, čtečky čárových kódů, aj.) svého soudu na dobré úrovni, ale dává za pravdu JUDr. Tomáši Lichovníkovi, že by se MSp mělo více angažovat jakožto tvůrce, garant a koordinátor při zajišťování IT služeb pro resort justice, jako např. v sjednocování informačních systémů mezi soudy různého stupně, archivaci dat, aj. Dle Roberta Schustera, ředitele tiskového odboru MSp, ministerstvo o této situaci ví. Pro ministerstvo je elektronizace jednou z jeho dlouhodobých priorit a v této oblasti dělá pokroky, a to ve zlepšení technické vybavenosti soudů, dále se zaměřuje na elektronický platební rozkaz a na software pro přepis hlasu do textové podoby. Na druhé straně ovšem uvádí, že veškerá činnost MSp naráží na problém v podobě financí, kdy je převážná část financí z rozpočtu vynakládána na mandatorní výdaje (Šafránek, 2014).

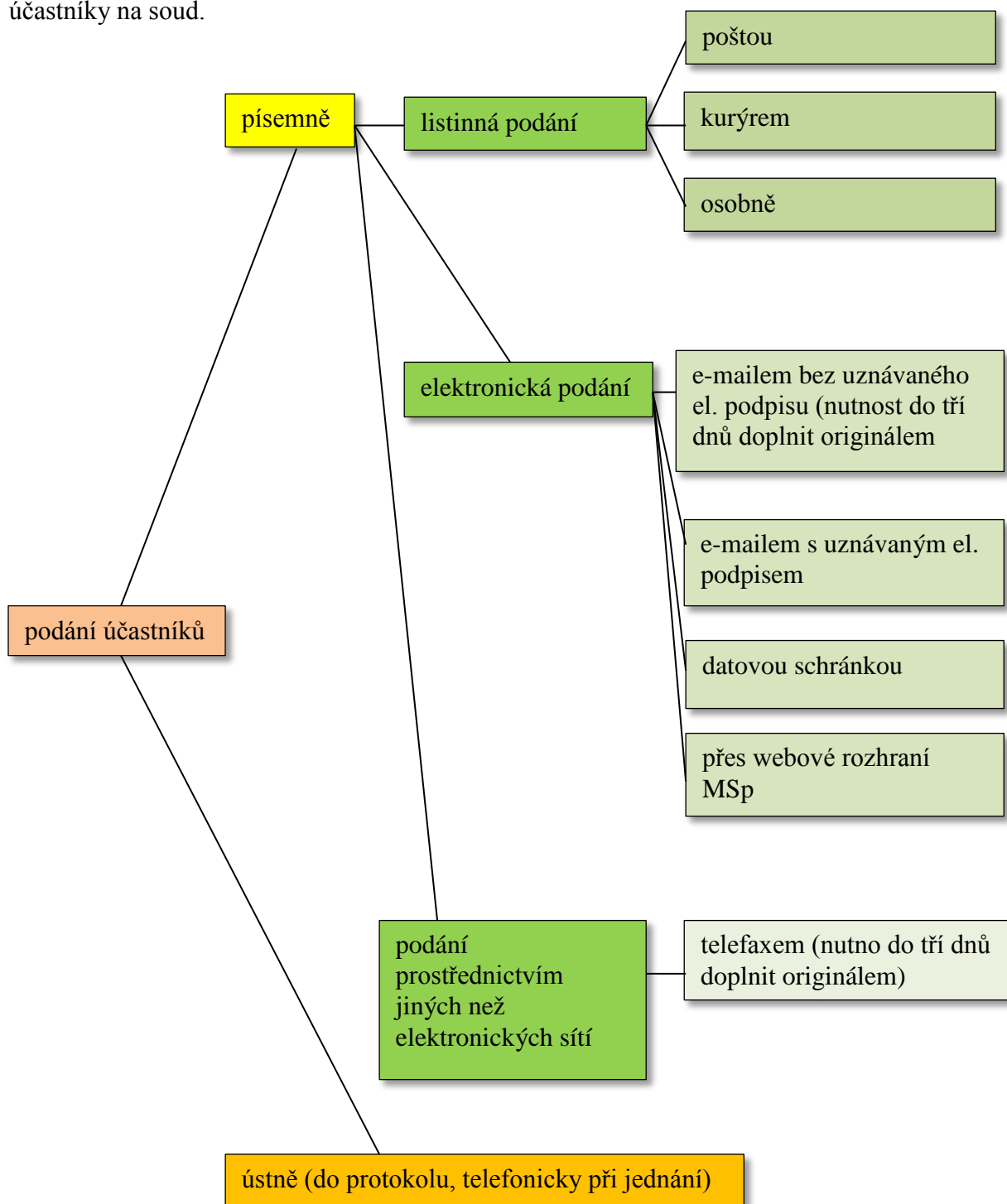
2.1 Vývoj elektronizace

V první pol. 90 let byl u tzv. pilotních soudů (Obvodní soud v Praze 9 a Obvodní soud v Praze 10) zaveden program ISAS (informační systém administrativy okresních soudů), který používají okresní soudy dodnes. Krajské a vrchní soudy pracují v aplikaci ISVKS (informační systém vrchních a krajských soudů), své zvláštní programy mají i oba nejvyšší soudy a Ústavní soud. Všechny aplikace umožňují vedení elektronických rejstříků, archivaci soudních dokumentů v elektronické podobě, vedení přehledů jednání, soustřeďují data o jednotlivých účastnících a předmětech sporů, což umožňuje lustraci účastníků i jejich zástupců. Tyto aplikace jsou výhradně doménou jednotlivých soudů. Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu začal elektronizaci směrem k občanům, kteří se díky němu mohli se svými podáními opatřenými zaručeným elektronickým podpisem obracet na soudy dálkově. Dále se pro soudy stává dálkově přístupná centrální evidence obyvatel, evidence vězňů a nakonec i katastr nemovitostí. K 1.1.2008 nabył účinnosti insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., s kterým byl zaveden veřejně a dálkově přístupný elektronický insolvenční rejstřík vedený v aplikaci ISIR (informační systém insolvenčního rejstříku). Prostřednictvím tohoto systému jsou zveřejňovány všechny zákonem stanovené informace týkající se dlužníků, insolvenčních správců i dokumenty z insolvenčních spisů. V roce 2008 byl také zaveden elektronický platební rozkaz. Na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů jsou zavedeny datové schránky jako převratná novinka, do nichž je soud povinen od podzimu roku 2009 doručovat prostřednictvím veřejné datové sítě soudní písemnosti elektronicky řadě subjektů. Souhrnná novela občanského soudního řádu (zákon č. 7/2009 Sb.) s účinností od 1.7.2009 umožnila soudům pořizovat zvukové a zvukově obrazové záznamy úkonu soudu namísto protokolace a uložila také obsah úřední desky zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup. V polovině roku 2012 byl zaveden povinný nákup stanovených komodit prostřednictvím e-tržišť. Soudy jsou povinny využívat Tentermarket. Od 1.7.2013 je zaveden CEPR (centrální elektronický platební rozkaz) první soudní agenda, kde je veden pouze elektronický spis.

2.2 ePodatelna

Tato webová aplikace je pro soudy v provozu od 1.10.2007 a je jedním z nejstarších nástrojů elektronické justice. EPodatelna je určena účastníkům k odesílání podání včetně příloh soudu v elektronické podobě, a to emailem, prostřednictvím datové schránky, přímým vyplněním předepsaného elektronického formuláře či přes webovou aplikaci ePodatelna. Podání přes ePodatelnu lze podat pouze s uznávaným elektronickým podpisem vydaným

u akreditovaného poskytovatele na základě kvalifikovaného certifikátu. Aplikace akceptuje pouze přílohy ve formátu PDF, DOC, DOCX, XLS, XLSX, TXT a RTF. Veškerá elektronická podání zasláná soudu nejsou stažena přímo do určité aplikace, ale je nutné, aby byla roztríděna a přiřazena „ručně“ příslušným zaměstnancem, nejčastěji pracovníkem podatelny, na správné oddělení. Na obrázku č. 2 jsou znázorněny možnosti podání dokumentů účastníky na soud.

Obrázek 2: Typy podání

Zdroj: Soudce, 3/2014

2.3 Informační systém Insolvenčního rejstříku

Tento informační systém provozuje MSp od 1.1.2008. V insolvenčním rejstříku jsou zveřejněny zákonem stanovené informace o dlužnících, insolvenčních správcích a dokumenty z insolvenčních spisů.

Je veřejně přístupný a jeho hlavním cílem je zajistit:

- transparentnost – zveřejněním všech insolvenčních řízení
- publicitu – všichni mají právo sledovat průběh insolvenčního řízení
- veřejnou kontrolu – rychlejší a snazší přístup k informacím
- doručování – v určitých případech lze prostřednictvím insolvenčního rejstříku účastníkům doručit písemnost

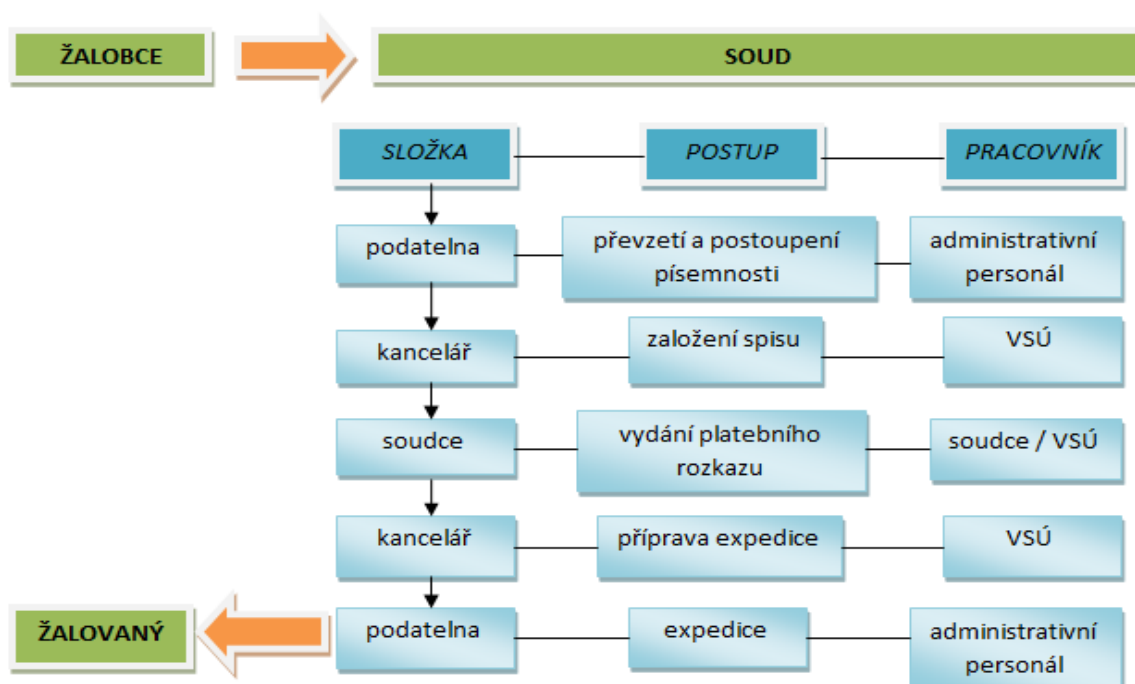
V tomto rejstříku lze vyhledat dlužníky, proti nimž bylo zahájeno insolvenční řízení po 1.1.2008. Před tímto datem lze dlužníky, proti kterým bylo zahájeno konkurzní či vyrovnací řízení, nalézt v Evidenci úpadců, jež je součástí systému obchodního rejstříku.

2.4 Elektronický platební rozkaz

Dne 1.7.2008 byl spuštěn elektronický platební rozkaz, kdy žalobce přes něj může vymáhat částku až do výše 1 milionu Kč. Elektronický platební rozkaz (dále EPR) funguje jako zkrácené řízení, což znamená, že zde vůbec nedochází k jednání a dokazování. Jsou-li žalobcem splněny veškeré podmínky, jako je bezchybné vyplnění formuláře, podepsání zaručeným elektronickým podpisem a zaplacení soudního poplatku, soud vydá elektronický platební rozkaz, kde je žalovanému uloženo, aby do 15 dnů od jeho doručení zaplatil pohledávku společně s náklady řízení, nebo aby byl v téže lhůtě podán odpor. Elektronický platební rozkaz, proti kterému nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku a na jeho základě lze provést exekuci. Podá-li žalovaný včas odpor, elektronický platební rozkaz se tím ruší v plném rozsahu a soud nařídí jednání. Výhodou elektronického platebního rozkazu je rychlost vydání, kdy lhůta pro vydání EPR činí 30 dní. Další výhodou pro občany je snížení soudního poplatku oproti klasickému platebnímu rozkazu z 5 % na 4 % z žalované částky.

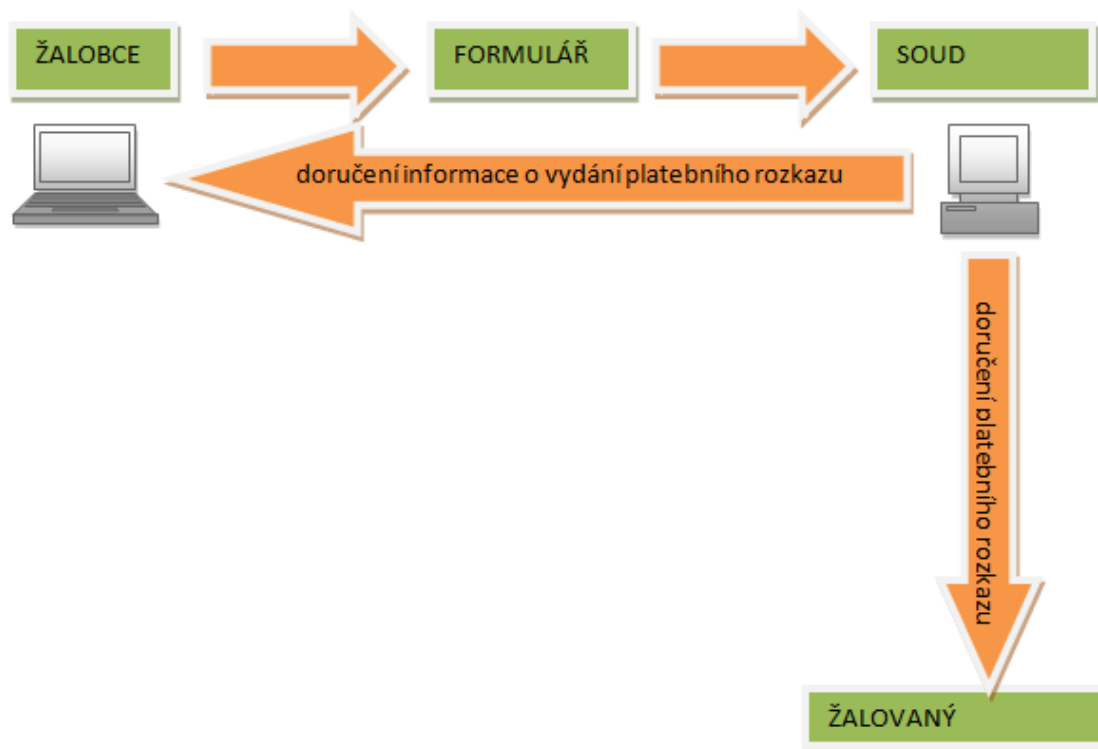
Na obrázku č. 3 a č. 4 je vyobrazen rozdíl v postupech při vyřizování klasického platebního rozkazu a elektronického platebního rozkazu. Na první pohled je zjevné, že pro soud je proces od podání žaloby až po vydání a doručení klasického platebního rozkazu

žalovanému náročnější. Ovšem zobrazení na obrázku č.4 je oproti praxi značně zjednodušené. Dle prezidenta Soudcovské unie JUDr. Tomáše Lichovníka, však elektronizace justice práci soudům neulehčuje, ale naopak komplikuje. S nástupem hospodářské krize přibývá lidí, kteří nejsou schopni splácet své úvěry či platit své pojistky. Banky a pojišťovny čile obchodují s těmito pohledávkami a prodávají je společností zabývajícím se vymáháním dluhů. Tyto podávají na soudy tisíce žalob o vydání elektronického platebního rozkazu i s velice pro ně atraktivními přiznávanými náklady řízení. Pro tyto společnosti to je samozřejmě ulehčení vyplnit elektronický formulář v aplikaci počítače a vyinkasovat vysoké částky, ale soud musí tento návrh vytisknout spolu se všemi přílohami, takže na sebe bere náklady zahrnující spotřebu papíru, tonerů a opotřebení tiskáren za nižší soudní poplatek (Jansová, 2011).

Obrázek 3: Vydání klasického platebního rozkazu

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR

Obrázek 4: Vydání elektronického platebního rozkazu

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR

2.5 Datová schránka

Na začátku července 2009 byl v České republice zprovozněn systém datových schránek, který je zákonem ustanovený jako shodný s doručováním dokumentů v listinné podobě. Ve své tiskové zprávě vláda uvedla, že datové schránky mění způsob elektronické komunikace a jsou určeny k odesílání a přijímání úředních dokumentů v elektronické podobě. Nový způsob, jenž je založen na využití moderních informačních technologiích, by měl zaručit větší efektivitu, rychlost i spolehlivost přenosu informací. Dle zákona č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a následujících vyhlášek jsou datové schránky charakterizovány takto: *Datová schránka je elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob. Datové schránky zřizuje a spravuje Ministerstvo vnitra (zákon č. 300/2008 Sb.).* Původně měly povinnost ze zákona si datovou schránku zřídit úřady, soudy a firmy zapsané v obchodním rejstříku, od července 2012 tuto povinnost mají také advokáti. Dobrovolně a bezplatně si mohou datovou schránku zřídit živnostníci, občané či právnické osoby nezapsané v obchodním rejstříku. Provozovatelem systému je Česká pošta, s. p. a po čtyřměsíčním zkušebním provozu byl 1. listopadu 2009 zpuštěn provoz ostrý. Je nutné upozornit, že datová

schránka nenahrazuje spisovou službu a ani se nejedná o úložiště dat či archív nebo zálohy informačního systému. Zprávy jsou v datové schránce uloženy pouze devadesát dnů pro účel zabezpečené komunikace. Datové schránky jsou také odlišné od e-mailové schránky.

V tabulce č. 4 jsou popsány rozdíly mezi systémem datových schránek s garantovaným způsobem fungování a e-mailovou poštou s negarantovanými službami.

Tabulka 4: Rozdíly mezi datovou schránkou a e-mailem

Vlastnost	E-mail	Datová schránka
<i>nástroj</i>	otevřený	uzavřený
<i>garance doručení</i>	není	je
<i>jednoznačná identifikace odesílatele</i>	pouze u elektronicky podepsaných zásilek	u všech zásilek automaticky
<i>nebezpečí nevyžádané pošty</i>	vysoké	nízké
<i>možnost podat podání</i>	neomezena	pouze pokud je DS zřízena a zpřístupněna
<i>možnost podat podání dle správního řádu</i>	jen s kvalifikovaným certifikátem	každé podání přes DS
<i>povinnost odesílat podání</i>	pouze na žádost účastníka řízení	ano

Zdroj: Lechner, 2013

2.5.1 Použití datových schránek

Povinně přijímat a odesílat písemnosti prostřednictvím datové schránky mají orgány veřejné správy mezi sebou. Dále datové schránky používají orgány veřejné moci vůči některým právnickým nebo fyzickým osobám, kterým byla datová schránka zřízena ze zákona, či si ji zřídili dobrovolně sami. Nepovinně přes datové schránky mohou korespondenci posílat fyzické osoby orgánům veřejné moci a dále mohou přes tento systém komunikovat soukromoprávní subjekty mezi sebou. Osoby, které si zřídily datovou schránku, jsou povinny přijímat datové zprávy ze schránek orgánů veřejné moci, jestli si zprávu nevyzvednou do deseti dnů od dodání písemnosti, pak nastává doručení fikcí, tj. písemnost je brána jako doručená. Datová schránka je brána jako povinná doručovací adresa a účinky náhradního doručení nastávají bez ohledu na to, zda se na ni adresát zdržuje.

Nejvíce diskutovanou otázkou je bezpečnost a funkčnost datových schránek. Je zde strach z toho, že systém datových schránek, který je unikátní tím, že je takovýmto rozsahem a

způsobem zavedení jako první na světě, nebude plně funkční ani bezpečný. *Datové schránky jsou bezesporu bezpečným systémem, který určitě převyšuje důvěryhodnost a bezpečnost současných doručovacích cest. Na rozdíl od e-mailu jsou používána šifrovaná spojení prostřednictvím protokolu HTTPS, která jsou daleko bezpečnější než komunikace přes protokoly používané e-maily* (Smejkal, 2010).

2.5.2 Klady a problémy datových schránek

Ve svém článku Kovářová (2013) představuje klady a zápory datových schránek. Výhody spatřuje v rychlosti a úspoře času, kdy dříve dodání zásilky trvalo několik dní, nyní prostřednictvím datových schránek trvá doručení několik sekund. Jako další výhodu spatřuje finanční úsporu, kdy prvotní náklady na certifikát, časová razítka a kvalitní počítače za několik měsíců vyváží téměř beznákladový provoz oproti klasickému posílání dokumentů v listinné podobě poštou. Naopak nevýhodu spatřuje ve větší spotřebě papíru, jelikož veškerá rozhodnutí zasílaná soudy v elektronické podobě si musí tisknout sami advokáti.

Na otázku položenou různým advokátům (Janoš, 2012), jaké problémy spatřují v datových schránkách, se většina dotázaných shodla na složitějším postupu při zřizování datových schránek a upozorňují na problémy s doručením správné osobě. *Tato skutečnost plyne z toho, že při tvorbě identifikátoru datových schránek je využíván algoritmus nahodilých čísel a výsledkem je bezvýznamný identifikátor, který nijak nesouvisí s osobou, již byla datová schránka zřízena. Situaci přitom komplikuje fakt, že se někdy obtížně vyhledávají adresy datové schránky. Odpovědnost za vzniklou situaci je v tomto případě zcela na straně příslušného orgánu veřejné moci* (Mates, 2013).

2.6 E-tržičště

Veřejné zakázky jsou místo, kde se potkávají zájmy veřejného a soukromého sektoru. Na jedné straně stojí snaha veřejného subjektu za svěřené prostředky zajišťovat veřejné služby, na druhé straně podnikatelé usilují o dosažení zisku. Svým objemem většinou převyšují standardní zakázky dostupné na běžném trhu. Získání takovéto transakce znamená pro dodavatele významnou obchodní transakci, může se proto uchýlovat ke korupčním praktikám, aby získal konkurenční výhodu na trhu (Chmelík, 2011).

Od 1.7.2012 je povinností soudů používat pro zadávání veřejných zakázek u určitých komodit elektronické tržičště, které by mělo vést ke snížení nákladů a předejití korupce. Klasické veřejné zadávání zakázek však již funguje od roku 2006 a je upraveno zákonem

č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách účinným od 1.7.2006. Dle Pravidel systému používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy při pořizování a obměně určených komodit (dále Pravidla) je elektronické tržiště elektronický nástroj, jež je uveden v seznamu elektronických tržišť vedených správcem, jehož prostřednictvím zadávají zadavatelé veřejné zakázky. Obecná pravidla pro zadávání veřejných zakázek prostřednictvím e-tržiště jsou následující (Pravidla, 2013):

- *Práva a povinnosti zadavatele při zadávání veřejných zakázek prostřednictvím e-tržiště vyplývají ze ZVZ, prováděcích právních předpisů ZVZ a Pravidel.*
- *Zadavatel je při přípravě a realizaci veřejných zakázek veden k provedení jednotlivých úkonů v zadávacím řízení tak, aby to bylo v souladu se ZVZ a Pravidly.*
- *Zadavatelé, na které se vztahuje podmínka zadávání veřejných zakázek prostřednictvím e-tržiště, nejsou povinni používat při zadávání veřejných zakázek e-tržiště, pokud předpokládaná hodnota veřejné zakázky nedosáhne částky 50 000 Kč.*
- *Rozhodne-li se zadavatel, na kterého se nevztahuje povinnost používat e-tržiště, používat e-tržiště dobrovolně, je povinen řídit se Pravidly.*
- *Zadavatel volí druh zadávacího postupu dle výše předpokládané hodnoty, pro zadání VZMR může zvolit přísnější postup, než který mu s ohledem na předpokládanou hodnotu veřejné zakázky ukládají Pravidla. V takovém případě je povinen dodržet povinné náležitosti postupu, který pro zadávání zvolil.*
- *Pouze zadavatel odpovídá za dodržení zákonného postupu a dodržení ustanovení Pravidel při zadávání veřejných zakázek prostřednictvím e-tržiště.*
- *Zadavatel odpovídá za volbu vhodného druhu zadávacího řízení, jakož i průběh zadávacího řízení.*
- *Provozovatel nečiní žádná rozhodnutí ohledně veřejných zakázek zadávaných prostřednictvím e-tržiště a ani nijak do průběhu zadávacích řízení nevstupuje, nemá ani povinnost upozorňovat zadavatele na porušení zákonnosti postupu zadavatele či porušení Pravidel spočívajících porušení požadavků na postup zadavatele v zadávacím řízení.*

- *E-tržiště neumožňuje varianty nabídek.*
- *E-tržiště připouští rozdělit předmět veřejné zakázky na části, ale specifikaci jednotlivých částí provede zadavatel pro všechny části veřejné zakázky společně.*

Pro soudy je určeno e-tržiště TENDERMARKET. Komodity, které je nutno soutěžit přes e-tržiště jsou zapsány v číselníku NIPEZ. Číselník NIPEZ představuje webovou aplikaci tvořící významnou část Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ), přičemž slouží zejména jako informační podpora při zadávání veřejných zakázek jak pro zadavatele, tak dodavatele. Při zadávání veřejných zakázek se soudy řídí Instrukcí Ministerstva spravedlnosti o zadávání veřejných zakázek, Pravidly a ZVZ. Zadávací řízení se dělí na veřejné zakázky malého rozsahu (přímé zadání, uzavřená výzva, otevřená výzva a e-aukce malého rozsahu), které jsou v e-tržišti zadávány mimo režim ZVZ a veřejné zakázky velkého rozsahu (podlimitní veřejná zakázka a zakázky zadávané na základě rámcové smlouvy s více uchazeči, tj. minitendry) zadávané v režimu ZVZ. Nadlimitní veřejná zakázka je také zakázkou velkého rozsahu, tu však nelze zadávat přes e-tržiště.

V tabulce č. 5 jsou uvedeny změny hodnot u zadávacích řízení VZMR k 31.12.2013 a od 1.1.2014.

Tabulka 5: Změny limitů VZMR

Druh zadávacího řízení VZMR	Předpokládaná hodnota veř. zakázky na dodávky či služby v Kč bez DPH – do 31.12.2013	Předpokládaná hodnota veř. zakázky na dodávky či služby v Kč bez DPH – od 1.1.2014	Předpokládaná hodnota veřejné zakázky na stavební práce v Kč bez DPH – do 31.12.2013	Předpokládaná hodnota veřejné zakázky na stavební práce v Kč bez DPH – od 1.1.2014
<i>Přímé zadání</i>	0 – 100.000	0 – 100.000	0 – 100.000	0 – 100.000
<i>Uzavřená výzva</i>	100.000 – 500.000	100.000 – 750.000	100.000 – 1.500.000	100.000 – 2.500.000
<i>Otevřená výzva</i>	500.000 - 1.000.000	750.000 – 2.000.000	1.500.000 – 3.000.000	2.500.000 – 6.000.000
<i>E-aukce malého rozsahu</i>	do 1.000.000	do 2.000.000	do 3.000.000	do 6.000.000

Zdroj: www.tendermarket.cz

2.6.1 Nejčastěji používané druhy zadávacích řízení

Pro zajištění základního provozu soudů jsou nejdůležitější veřejné zakázky malého rozsahu. Nejčastěji používané jsou přímé zadání, uzavřená výzva a otevřená výzva:

- Přímé zadání - v tomto řízení soud oslovuje pouze jediného dodavatele, a to buď mimo e-tržiště, kdy se do něj запиše pouze výsledek zadávacího řízení, nebo

prostřednictvím e-tržistiště výzvou k podání nabídky, kdy se vybranému dodavateli zašle výzva k podání nabídky. Dodavatel doručí svou nabídku a soud prostřednictvím e-tržistiště rozhodne, zda nabídka splňuje veškeré požadavky uvedené ve výzvě, či nikoliv. Na základě tohoto se buď zakázka uskuteční, nebo se zruší.

- Uzavřená výzva – u této výzvy je povinností zaslat výzvu prostřednictvím e-tržistiště alespoň třem dodavatelům a pouze oslovení dodavatelé mají možnost podat nabídku k zakázce. V tomto případě se výzva nemusí zveřejňovat. Zde již probíhá posouzení kvalifikace, otevírání obálek, posouzení a hodnocení nabídek. Nabídky mohou být hodnoceny dle nejnižší nabídkové ceny, což je plně automatická metoda hodnocení, nebo dle ekonomické výhodnosti, jež je poloautomatickou metodou hodnocení. O průběhu zadávacího řízení se vyhotoví protokol o výběru dodavatele a na jeho základě je vybrána nejvhodnější nabídka.
- Otevřená výzva – velice se podobá výzvě uzavřené. Rozdíl je pouze v povinnosti oslovit minimálně pět dodavatelů místo tří a dále je nutné výzvu v e-tržistišti uveřejnit. Tímto se stává viditelnou i pro dodavatele, kteří k podání nabídky nebyli osloveni a i ti mohou poslat nabídku a řízení se zúčastnit.

2.6.2 Zásady zadávání zakázek

U všech zadávaných zakázek musí soudy dodržet zásady transparentnosti, zákazu diskriminace, rovného zacházení a dále zásady hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti, jejichž dodržení musí soudy na písemnou žádost Odboru investičního ministerstva (OINV) vždy prokázat:

- zásada transparentnosti - zakázka musí být podána průhledným způsobem, musí být pořízena řádná dokumentace, přezkoumatelnost veřejné zakázky, musí být jasně vymezeny kvalifikační předpoklady a hodnotící kritéria a všechny úkony musí být řádně odůvodněny
- zásada zákazu diskriminace – nesmí být znevýhodňován potenciální dodavatel, nesmí být znemožněn přístup k veřejné zakázce jinému dodavateli z důvodů, jež nesouvisejí se zakázkou, nesmí být diskriminováni zahraniční dodavatelé
- zásada rovného zacházení - musí být přesně definován způsob výběru dodavatele a musí být stejný přístup ke všem dodavatelům

- zásada hospodárnosti – aby co k nejnižšímu vynaložení veřejných prostředků byla zachována odpovídající kvalita dodávky či služby
- zásada efektivnosti – použití veřejných prostředků tak, aby byla dosažena nejvýše možná kvalita, rozsah a přínos dodávek či služeb ve srovnání s objemem financí vynaložených na jejich plnění
- zásada účelnosti – použití veřejných financí k zajištění optimální míry dosažení cílů

2.7 Centrální elektronický platební rozkaz

K 1.7.2013 byl spuštěn ostrý provoz centrálního elektronického platebního rozkazu (dále CEPR) na všech soudech, testován však byl již od 1.1.2012 u vybraných soudů. CEPR je v justici převratnou novinkou, ovšem veřejnost, která vyplňuje elektronické návrhy na vydání platebního rozkazu, si změny ani nevšimne. Změna nastala v postupu soudu, který je zobrazen v tabulce č. 6, viz níže. Rozhodnutí, tj. EPR vzniká pouze v elektronické podobě, obsahuje specifický identifikátor a je podepsán uznávaným elektronickým podpisem soudce, či VSÚ, který jej vydal a je opatřen časovým razítkem. Po jeho vydání soud vyhledá, zda má adresát datovou schránku a písemnost mu do ní zašle. V případě, že adresát datovou schránku nemá, je mu rozhodnutí zasláno hybridní poštou (Mates, Smejkal, 2012). Pro justici je to zdárný krok směrem v rámci elektronizace, jelikož CEPR je první výlučně elektronický spis. Do této doby byl u všech agend současně s elektronickým spisem veden zároveň spis v listinné podobě. Paľko (2011) ve svém článku popisuje klady zavedení elektronického spisu, kdy uvádí, že hlavními klady je snížení časové náročnosti na vypravení případu, je zde vyšší kontrolovatelnost soudců a VSÚ, minimalizace ztracení spisu, snížení nákladů na poplatcích a nákladů materiálních a v neposlední řadě odpadá dvojité vedení dat. Samozřejmostí elektronického spisu je veškerá komunikace se soudy prostřednictvím veřejné datové sítě. S tím je spojena obava se zabezpečením a nežádoucími zásahy. Počítačové experti ujišťují, že elektronický spis je bezpečnější než spis listinný, kdy je známo mnoho případů odcizení listin či doručenek, či záměna podání u listinných spisů.

V tabulce č. 6 je zobrazen rozdíl mezi klasickým elektronickým rozkazem vedeným v agendě EC a centrálním elektronickým platebním rozkazem, kdy u CEPR je většina úkonů automatizovaných, pouze tři z nich se spouští za pomoci zaměstnanců. Je zde patrná úspora jak časová, tak i materiální a finanční, kdy odpadá tisk listin a tím jsou sníženy náklady na papír, tonery a opotřebení tiskáren.

Tabulka 6: EC x CEPR

Úkony ve spise EC	Úkony ve spise CEPR
Podatelna – tisk návrhů	-
Vyšší podatelna – zápis nové věci	Zápis proveden automaticky
Kancelář – očíslování listů ve spise, založení spisu na lhůtu	-
Účetní – vytisknutí záznamu o složení, zaslání záznamu na oddělení	Účetní – spárování pohledávky v účetním programu IRES
Kancelář – převzetí záznamu o složení, výběr spisu ze lhůty, založení záznamu do spisu	Automatické vyznačení zaplacení SOP v rejstříku EPR
Kancelář – předložení spisu řešiteli (VSÚ/soudci)	Automatické předložení spisu referentovi
Řešitel – kontrola věci	Automatická kontrola věci
Řešitel – vygenerování platebního rozkazu	Řešitel – automatické vygenerování platebního rozkazu
Řešitel – zápis referátu, předání spisu kanceláři	-
Kancelář – předání spisu zapisovatelce	-
Zapisovatelka – vytvoření obálek, tisk dokumentů, odesílání obálek	Řešitel – odeslání dokumentů adresátům - elektronicky
Kancelář – založení spisu na lhůtu	-

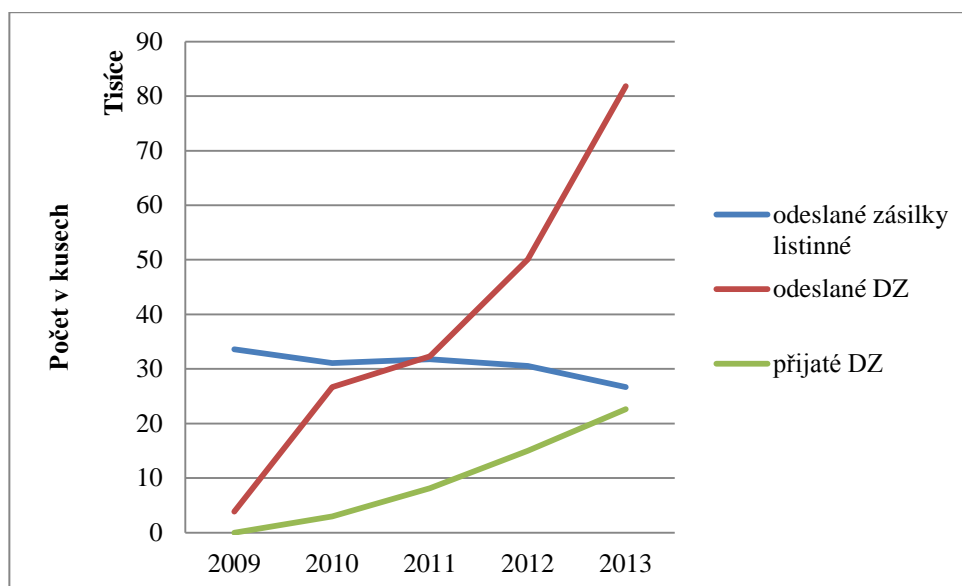
Zdroj: Soudce 3/2012

3 ANALÝZA MATERIÁLNÍCH A FINANČNÍCH ZDROJŮ PŘED A PO ZAVEDENÍ ELEKTRONIZACE JUSTICE

Otázka efektivního využívání veřejných prostředků je stále diskutovanou otázkou jak u laické tak u odborné veřejnosti. Na základě provedené komparace materiálních a finančních zdrojů u vybraného soudu při postupném zavádění elektronizace v justici bude zhodnoceno, zda elektronizace justice s sebou nese slibované úspory, či nikoliv.

3.1 Komparace listinných a elektronických zásilek

Na obrázku č. 5 viz níže, je znázorněn vývoj počtu vypravených písemností vybraného soudu v listinné podobě prostřednictvím České pošty, s. p. od roku 2009 až po konec roku 2013. Je patrné, že v roce 2010 díky nástupu datových schránek počet podání v listinné podobě klesl o 2.506 kusů. Dále díky povinnému zavedení datových schránek advokátům v roce 2012 počet vypravených písemností v listinné podobě klesl o 3,87 % oproti roku 2011. A v roce 2013 se počet odeslaných písemností snížil dokonce o 13 % vůči roku 2012. Stálý pokles odesílaných písemností v listinné podobě souvisí se zavedením datových schránek a možností odesílat rozhodnutí elektronickou formou nejprve jiným orgánům státní správy a právníkům osobám a od července 2012 také advokátům zastupujících značnou část účastníků soudu.

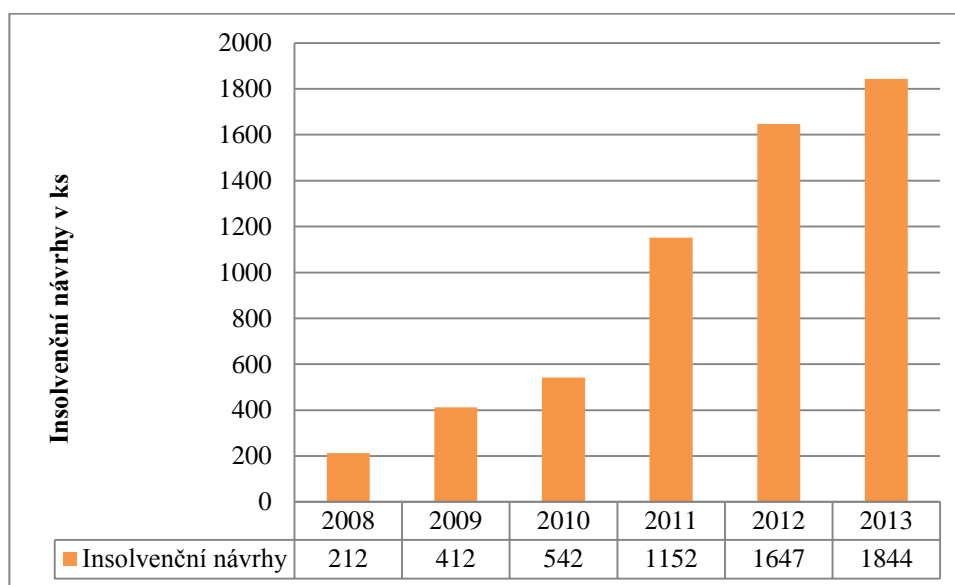

Obrázek 5: Počet odeslaných zásilek v listinné podobě a DZ v letech 2009 - 2013

Zdroj: Výkazy vybraného soudu

3.2 Informační systém insolvenčního rejstříku

Dne 1. ledna 2008 nabyl účinnosti zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) nahrazující zákon o konkurzu a vyrovnání. Spolu s insolvenčním zákonem byl zároveň na soudy zaveden Informační systém insolvenčního rejstříku (ISIR). Na následujícím obrázku jsou uvedeny veškeré insolvenční návrhy podané na vybraný soud od roku 2008 do roku 2013. Je zde patrné, že insolvenční podání mají stoupající trend, stále více firem a hlavně občanů využívá možnosti oddlužení. Nejvyšší skok nastal v roce 2011 v důsledku přetrvávající ekonomické krizi, kdy přišlo na soud o 113 % návrhů více než v roce 2010 a každým rokem jich stále přibývá více a více. S tímto také souvisí přijímání nových zaměstnanců na insolvenční oddělení a s tím spojené narůstající mzdové náklady.

Obrázek 6: Přijaté insolvenční návrhy

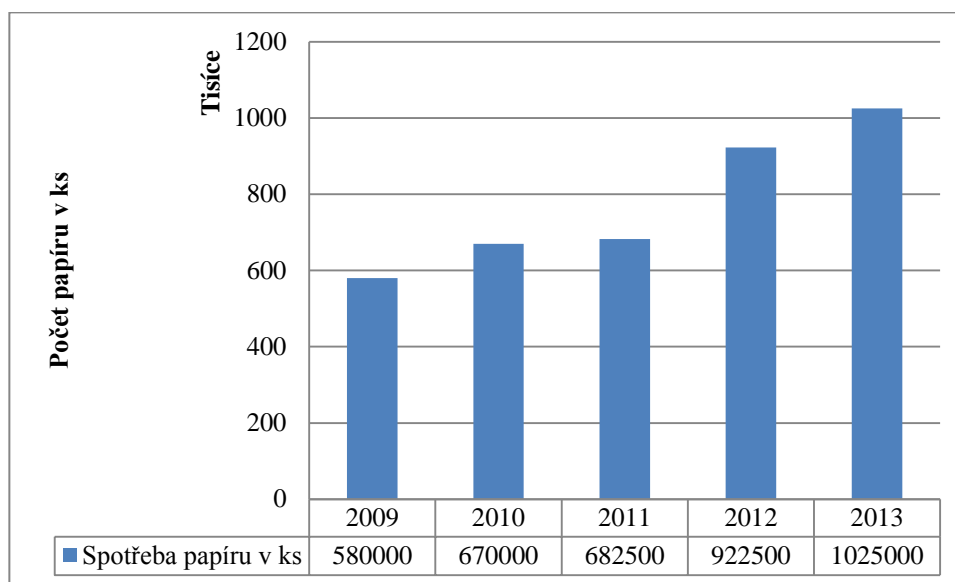
Zdroj: Výkazy vybraného soudu

K insolvenčním návrhům patří přihlášky k insolvenčnímu řízení, jež jsou podávány různými věřiteli a zprávy insolvenčních správců o průběhu či o skončení insolvenčního řízení. S nástupem datových schránek v roce 2009 stoupají každým rokem podání zasílaná na soud datovou schránkou či elektronickou poštou. Největší objem podání do ISIRu tvoří přihlášky k insolvenčním řízením, které jsou včetně příloh mnohdy sto až pětisetstránkové. Na soud jich přijde v průměru okolo padesáti až sedmdesáti denně. Věřitelé by měli přihlášky včetně příloh v listinné podobě zasílat ve dvojnásobném vyhotovení, kdy jedna patří k založení do spisu a druhá se zasílá insolvenčnímu správci. S nástupem datových schránek stále více přihlášek začalo přicházet prostřednictvím e-podatelný. Zde musí pracovnice podatelny celou přihlášku či jiné podání vytisknout a předat ji na insolvenční oddělení, kde musí být přihláška zpracována a

okopírována včetně příloh pro insolvenčního správce. Tímto se náklady v podobě spotřeby papíru, spotřeby tonerů, opotřebením tiskáren a kopírovacích strojů a zvýšené náklady na jejich opravu přesouvají z účastníků na soud. Například za rok 2013 se vydalo přibližně 1.500.000 Kč za tonery do tiskáren a kopírovacích strojů.

3.3 Datové schránky

Z obrázku č. 7 je patrné, že od roku 2009 se se zavedením datových schránek rapidně zvýšila spotřeba papíru. Největší nárůst nastal v roce 2012, kdy byla spotřeba papíru o 35 % vyšší než v roce 2011. Nárůst spotřeby papíru souvisí s povinným zavedením datových schránek advokátů, jež musí svá podání povinně zasílat do datové schránky soudu a se zvyšujícím se počtem přijatých datových zpráv, viz obrázek č. 5. Pracovnice podatelny musí tato podání vytisknout včetně všech příloh a především podání směřující na insolvenční oddělení, která tvoří přibližně 75 % všech přijatých zpráv, mnohdy obsahují objemné přílohy. Navíc se ke každému podání došlému v elektronické podobě tiskne identifikátor a průvodní list datové zprávy. V roce 2013 se spotřeba papíru zvýšila oproti roku 2012 již pouze o 11 %. Tempo růstu se zmenšilo díky opatření správkyně aplikace, kdy od července 2013 se tisknou pouze přihlášky bez příloh a přihlášky se zasílají insolvenčním správcům přes datovou schránku v tzv. „balíčcích“, pouze přihlášky s přílohami, které překračují velikost kapacity schránky, se musejí vytisknout celé.

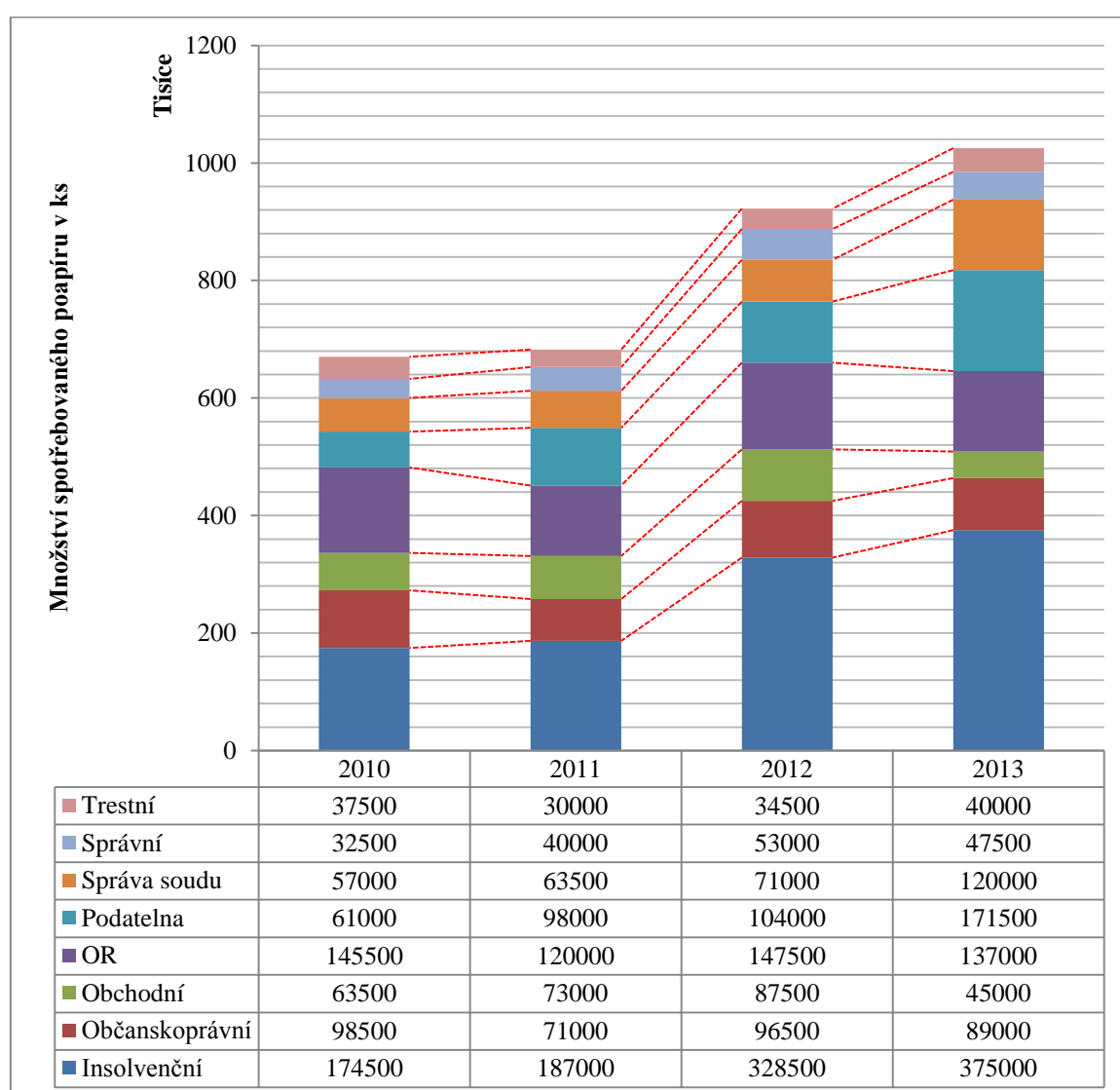

Obrázek 7: Spotřeba papíru v letech 2009 – 2013

Zdroj: Výkazy vybraného soudu

Na obrázku č. 8 je porovnána spotřeba papíru v letech 2010 až 2013 dle jednotlivých oddělení. Nejvyšší spotřeba je na insolvenčním oddělení, jež je samozřejmě nejrozsáhlejší a

jeho zaměstnanci včetně soudců tvoří 38 % personálu soudu. Na toto oddělení přichází 75 % veškeré pošty, a to jak v papírové podobě tak elektronicky a u tohoto oddělení se spotřeba papíru zvýšila v roce 2013 o 115 % oproti roku 2010. Největší nárůst spotřeby papíru dále zaznamenala podatelna, kdy v roce 2013 byla spotřeba větší o 185 % než v roce 2010, kdy byly datové schránky novinkou. Naopak u občanskoprávního, obchodního, správního oddělení a u obchodního rejstříku se spotřeba papíru snížila, zde se jeví použití datových schránek za efektivnější způsob korespondence oproti podáním listinným. Z obrázku však lze usoudit, že v rámci celé instituce došlo ke zvýšení spotřeby papíru. Výsledkem analýzy a meziroční komparace je zjištění, že používání datových schránek v období 2010 – 2013 vedlo ke zvýšení celkové spotřeby papíru a s tím i souvisejících provozních nákladů.

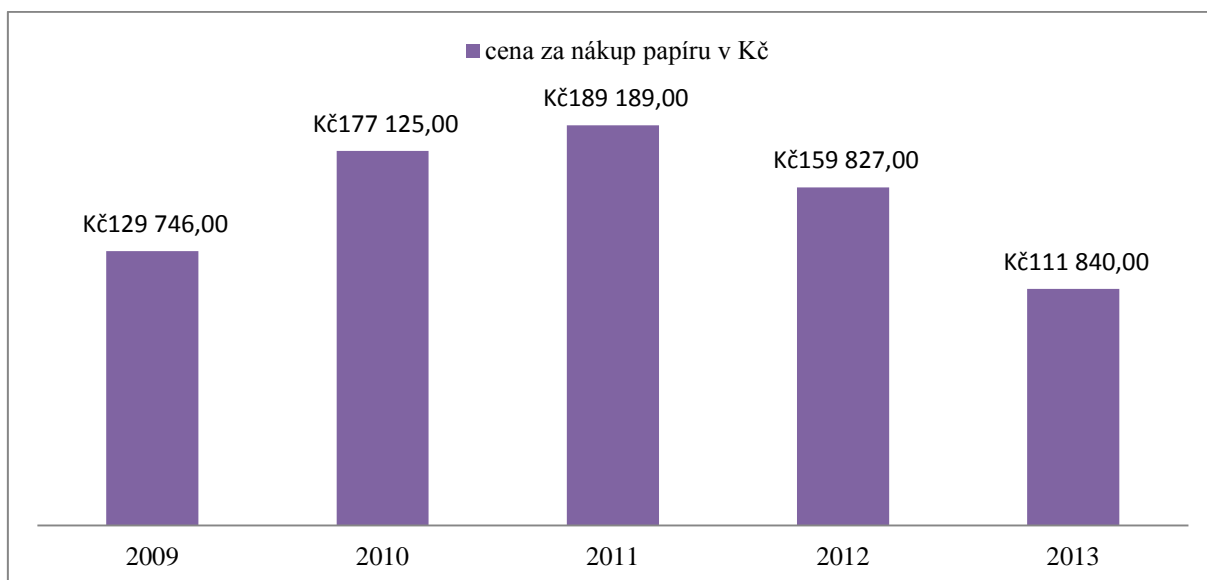

Obrázek 8: Spotřeba papíru v letech 2010 – 2013 dle oddělení

Zdroj: Výkazy vybraného soudu

3.4 E-tržiště

Se záměrem úspory finančních prostředků a protikorupčních opatření zavedlo MSp použití e-tržiště při realizaci veřejných zakázek. Nejčastějšími položkami nakupovanými přes e-tržiště jsou kancelářské potřeby včetně papíru. Na obrázku č. 9 jsou uvedeny náklady za fotokopírovací a xerografický papír, který představuje jednu z nejdůležitějších položek kancelářského materiálu. Do roku 2011 finanční náklady na papír rostly, což bylo způsobeno stále rostoucím nápadem, ale i zavedením datových schránek a s tím vznikla povinnost veškerá podání přijatá elektronicky tisknout, což zvýšilo náklady na papír. Z kapitoly viz výše, je patrné, že spotřeba papíru stále roste, ale v roce 2012 se cena za nakoupený papír snížila o 16 % a v roce 2013 dokonce o 30 % v důsledku zadávání zakázek na nákup fotokopírovacího a xerografického papíru formou otevřené výzvy přes e-tržiště.

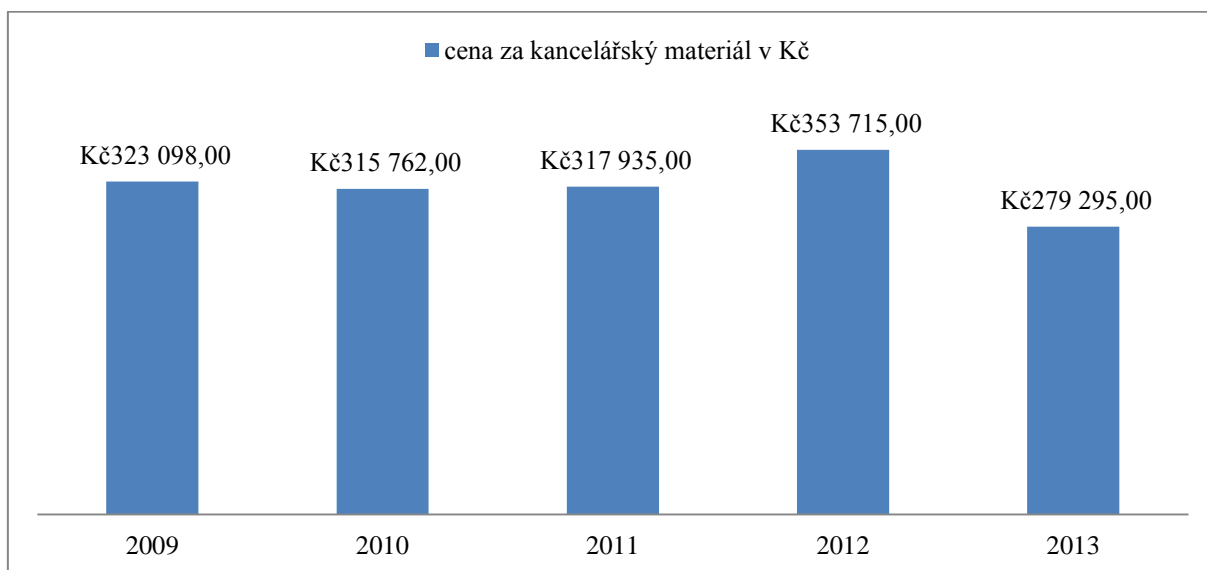

Obrázek 9: Cena za nákup papíru

Zdroj: Výkazy vybraného soudu

Z obrázku č. 10 je patrné, že od roku 2010 náklady na kancelářský materiál postupně rostly. Větší finanční skok zaznamenaný mezi rokem 2011 a 2012 způsobil nákup většího množství tonerů do kopírovacích strojů způsobený narůstajícím počtem přicházejících přihlášek na soud v elektronické podobě s nutností kopírovat tyto přihlášky včetně příloh pro insolvenční správce a dále nákup obálek s doručenkou, v roce 2011 obálky objednávalo MSp a byly dodávány na soudy bezplatně. Oproti roku 2012, kdy se od července začalo e-tržiště využívat, cena za nákup materiálu v roce 2013 klesla o 74.419 Kč, i když bylo nakoupeno větší množství papíru a množství ostatního kancelářského materiálu bylo přibližně

stejně jako v roce 2012. Důvodem viditelné úspory v roce 2013 je zadávání zakázek formou otevřené výzvy prostřednictvím e-tržště.

Obrázek 10: Cena za kancelářský materiál

Zdroj: Výkazy vybraného soudu

Díky zadávání zakázek prostřednictvím e-tržště je patrná vysoká finanční úspora, jelikož rozhodujícím kritériem je nejnižší nabídková cena. Tato skutečnost nutí dodavatele nabízet své zboží či služby za takovou cenu, aby jejich nabídka byla vybrána jako nejvhodnější. Na druhé straně však tento způsob nákupu s sebou přináší řadu problémů. Pracovníci nejsou řádně proškoleni, jelikož veškerá školení se zabývají především podlimitními zakázkami nebo jsou vedena pouze v obecné rovině. Zakázky malého rozsahu na nákup kancelářského materiálu, nábytku, opravy automobilů a nákup náhradních dílů, nákup a opravy kopírovacích strojů, tiskáren a počítačů, opravy budov, atd. jsou nejčastějšími, s nimiž se pracovníci soudu setkávají. Zde je uvedeno několik příkladů z praxe. Například je zakázáno používat při zadávání zakázky konkrétní značku a slovo „originální“. Ovšem při nákupu tonerů do tiskáren a kopírovacích strojů je nutné, aby tyto tonery byly originální, jelikož repasované tonery sice stojí méně peněz, ale na úkor kvality. Soudy převážně používají repasované tonery, které vydrží daleko méně než originální, kolikrát se vysypou, špiní papír a ničí tiskárnu, která následně musí být opravena za nemalé peníze. Tedy ušetřené finanční prostředky za tonery se vynaloží za opravy, které jsou drahé, a tudíž jsou úspory nulové. Dalším příkladem je oprava rozbitého kopírovacího stroje. Ročně částka za opravu kopírovacích strojů přesáhne 100.000 Kč, a proto se pro zadání musí použít minimálně uzavřená výzva se třemi dodavateli. Problémem je, že zaměstnanec soudu neví, co je potřeba na rozbitém kopírovacím stroji opravit, a tak nemůže určit částku, za kterou by se měl

kopírovací stroj opravit, nemůže ani pozvat zástupce firem na prohlídku stroje, jelikož by tuto prohlídku musel soud zaplatit, což jsou další finanční prostředky navíc. V těchto případech by bylo lepší si udělat klasický průzkum trhu a opravy nezadávat prostřednictvím e-tržště. Dalším příkladem mohou být servisní prohlídky služebních automobilů v autorizovaných servisech. Roční náklady na opravy a údržbu se sčítají pro všechny automobily daného soudu dohromady, a proto se při servisních prohlídkách musí dělat výběrová řízení jako uzavřená nebo otevřená výzva. Jestliže soud vlastní automobil značky Škoda, není problém takovéto řízení prostřednictvím e-tržště uskutečnit, protože v daném městě a okolí je plno autorizovaných servisů značky Škoda. Ale jestliže soud vlastní například automobil značky Hyundai, tak bude samozřejmě jezdit do servisu, který je nejbližší a nebude jezdit o třicet kilometrů dále, v tomto případě se jeví zadávání v rámci uzavřené či otevřené výzvy prostřednictvím e-tržště jako neúčelné.

4 ZHODNOCENÍ ÚSPOR

V tabulce č. 7 jsou uvedeny ceny za písemnosti vypravené v listinné podobě a ceny za datové zprávy. Komparací cen datových zpráv přepočtených na listinné zásilky byla zjištěna každým rokem stále rostoucí úspora finančních prostředků. Díky nástupu datových schránek a zaslání jimi stále většího množství rozhodnutí a písemností účastníkům řízení včetně advokátů, kteří mají povinnost používat datové schránky od července 2012, se úspora peněz mezi rokem 2011 a 2012 zvýšila téměř o 80 % a v roce tento trend stoupání pokračoval o 64 %, kdy úspora představovala 2.285.478,10 Kč.

Tabulka 7: Porovnání cen

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet listovních zásilek v ks	33.589	31.092	31.776	30.546	26.666
Celkem Kč	1.119.108,30	1.165.589,40	1.269.070,90	1.279.431,70	1.115.691,80
Průměr za 1 list. zásilku v Kč	33,31	37,49	39,94	41,89	41,84
Odeslané datové zprávy v ks	3.853	26.648	32.301	50.097	81.801
Celkem Kč za datové zprávy	68.968,70	423.703,20	513.585,90	701.358,00	1.137.033,90
Cena za 1 dat. zprávu v Kč	17,90	15,90	15,90	14,00	13,90
Přepočet datových zpráv na zásilky v listinné podobě	128.338,72	998.990,94	1.290.038,37	2.098.333,33	3.422.512,00
Úspora	59.370,02	575.287,74	776.452,47	1.396.975,33	2.285.478,10
Spotřeba papíru v ks	580.000	670.000	682.500	922.500	1.025.000
Cena za nákup papíru v Kč	129.746,00	177.125,00	189.189,00	159.827,00	111.840,00

Zdroj: Výkazy vybraného soudu

Ovšem porovnáním materiálových zásob, konkrétně spotřebovaného papíru, od roku 2009 do roku 2013 bylo zjištěno, že s nástupem datových schránek se spotřeba papíru za sledované období zvedla až o 77 %. Důvodem je přenesení nákladů z účastníka na soud, které nezahrnují náklady pouze za spotřebovaný papír, ale také za tonery a opravy tiskáren a kopírovacích strojů pohybující se okolo statisíců korun. Jak již bylo výše uvedeno, pracovnice podatelny musí vytisknout veškerá podání včetně mnohdy objemných příloh, průvodní stránky a identifikátoru. Nejvíce papíru spotřebuje insolvenční oddělení, k němuž přichází 75 % veškeré pošty soudu tvořící především přihlášky k insolvenčnímu řízení včetně příloh, průběžné a závěrečné zprávy podané elektronickou cestou. Nápad na insolvenčním oddělení stále roste a s tím přichází i stále více podání. Do poloviny roku 2013 se musely tisknout veškeré přihlášky včetně příloh. Mezi rokem 2011 a 2012 byl nárůst spotřeby papíru o 240.000 ks. Mezi rokem 2012 a 2013 to bylo už jen o 102.500 ks, díky opatření správkyně aplikace, která nařídila pouze tisk samotných přihlášek bez příloh. Ty se tisknou pouze v případě, kdy nelze přihlášku nahrát do aplikace ISIR z důvodu překročení velikosti souboru. Bohužel, ale spotřeba papíru stále roste i přes tato opatření.

Od 1. července 2012 byl zaveden povinný nákup daných komodit včetně kancelářských potřeb přes e-tržiště, což snížilo cenu kancelářského papíru oproti klasickému nákupu o 0,11 haléřů za 1 list papíru. Při spotřebě 1.025.000 kusů v roce 2013 úspora činila 117.452,50 Kč oproti roku 2009. V roce 2013 se také díky e-tržišti celkem ušetřilo za kancelářský materiál 74.419 Kč. Problémem však může být kvalita nakupovaného materiálu, jelikož pracovník soudu si nemůže určit přesně, jaký materiál chce, ale musí zadat pouze parametry a dodaný materiál často nespĺňuje očekávanou kvalitu a někdy musí být dokonce vrácen zpět.

5 ZHODNOCENÍ ÚČELNOSTI ELEKTRONIZACE

Tato kapitola se zaměří na zhodnocení úspor na základě zavedení elektronizace v justici z jiného hlediska než finančního. Často diskutovanou otázkou především se zavedením datových schránek je časová úspora vedených řízení, i když tato je velice těžko vyčíslitelná. Na základě praxe zde bude provedena komparace mezi doručením prostřednictvím datové schránky a klasickým doručením v listinné podobě prostřednictvím České pošty s. p.

Do datových schránek lze doručovat pouze dokumenty v elektronické podobě, např. elektronické stejnopisy rozhodnutí, předvolání k jednání, aj. Jelikož jsou spisy stále vedeny i v listinné podobě, originály rozhodnutí, jež jsou zakládány do spisu, musí být také listinné. V příslušném informačním systému soudu se vyhotoví písemnost určená účastníkům řízení, vytiskne se originál a podepsaný se založí do spisu. Elektronická verze písemnosti se uloží do daného systému. Zapisovatelka zjistí prostřednictvím informačního systému, zda účastník vlastní datovou schránku. Jestliže ano, písemnost se převede do PDF dokumentu (mimo vzorů k vyplnění a naskenovaných písemností zaslaných na soud písemně), provede se kontrola správnosti převodu, zapisovatelka písemnost podepíše zaručeným elektronickým zaměstnaneckým podpisem a vypraví písemnost do eVýpravny, odkud se jednou denně písemnosti rozesílají jednotlivým adresátům. Stav doručení písemnosti eviduje informační systém soudu. Datová zpráva je doručena okamžikem přihlášení adresáta do své datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky, dojde desátým dnem k doručení písemnosti, tzv. fikcí doručení. Jestliže účastník datovou schránku nevládní, musí zapisovatelka v systému najít jeho adresu, zadat tisk obálky i stejnopisu písemnosti a dopis odnést na podatelnu. Pracovnice podatelny veškerou poštu zpracuje, ve 14:00 hod. poštu vypraví a prostřednictvím České pošty se zásilky doručí adresátovi.

Doručení prostřednictvím datové schránky zabere přibližně 5 minut a provádí ho pouze jedna osoba přímo od svého počítače. Účastník si tak zásilku může vyzvednout ve své datové schránce ještě týž den nejpozději druhý z jakéhokoli místa na světě díky moderním technologiím. Doručení si informační systém hlídá sám. Automaticky se v něm objeví, že písemnost byla doručena. Od tohoto okamžiku se se spisem může pracovat dále. Oproti tomu klasické doručení listinných zásilek musí projít více procesy a podílí se na něm mnohem více osob. Zapisovatelce trvá přibližně o pět minut déle písemnost vypravít, poté ji musí odnést na podatelnu a tím také ztrácí čas. Pracovnice podatelny zásilky dle počtu zpracovává k vypravení pro poštu přibližně půl hodiny. Pošta zásilku doručí zpravidla do druhého dne, ale není-li účastník doma, tak se zásilka do vlastních rukou uloží na poště a účastník si ji buď

vyzvedne, nebo se zásilka vrátí zpět na soud. Než se se spisem začne pracovat dále, musí se počkat na vrácení doručenek zpět na soud.

Z výše uvedeného lze předpokládat, že doručování prostřednictvím datových schránek ušetří administrativním pracovníkům soudu čas a ti se tak mohou věnovat díky ušetřenému času jiným činnostem. Dále díky rychlé komunikaci a doručení písemností prostřednictvím datových schránek se postupně zkracuje délka řízení. Šafránek (2014) ve svém článku uvádí, že elektronizace má pozitivní vliv na rychlost práce soudů, a to převážně v trestní agendě, kdy průměrná délka řízení od jeho zahájení až po právní moc v roce 2008 byla 319 dní a v roce 2013 pouze 239 dní, u agendy civilní a správní byla průměrná délka trvání 488 dní a v roce 2013 to bylo 398 dní.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo analyzovat úspory finančních a materiálních zdrojů, které navazují na postupné zavádění elektronizace justice a zhodnotit přínosy a omezení zkoumaného procesu. Práce se zabývala justicí jako zvláštní součástí veřejné správy, a to konkrétně soudy. Nejprve představila čtyřstupňovou soustavu soudů v České republice a rozčlenila ji na soudy okresní, krajské, vrchní soud, nejvyšší a nejvyšší správní soud. Nastínila hospodaření všech soudů v letech 2008 – 2012 v rozdělení zvlášť na příjmy a výdaje a bylo zjištěno, že si soudy výrazně polepšily v oblasti příjmů, jelikož od roku 2009 se příjmy za soudní poplatky staly součástí rozpočtové kapitoly MSp. Největší část výdajů tvoří výdaje mandatorní na platy zaměstnanců, na sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem a na FKSP. Pokles zaznamenaly výdaje na kancelářský materiál a ostatní výdaje z důvodu úsporných opatření v rámci elektronizace justice. Výrazně se také ušetřilo na poštovním, a to na základě smlouvy s Českou poštou a zavedením datových schránek.

V další části se práce zaměřila na postupné zavádění informačních a komunikačních technologií do oblasti justice a na jednotlivé fáze elektronizace. V rámci postupné elektronizace byla dnem 1.10.2007 představena ePodatelna jako webová aplikace, skrz niž jsou zasílána podání elektronickou cestou na soud a 1.1.2008 byl spuštěn Informační systém insolvenčního rejstříku, jež je veřejně přístupný přes internet a lze v něm najít zákonem stanovené informace o dlužnících, insolvenčních správcích a dokumenty z insolvenčních spisů. MSp si od tohoto kroku slibuje větší transparentnost, publicitu a veřejnou kontrolu. Zavedením elektronického platebního rozkazu 1.7.2008 byla slibována úspora času a finančních prostředků. Na obrázcích č. 3 a č. 4 je znázorněn rozdíl mezi klasickým platebním rozkazem a elektronickým platebním rozkazem. Ovšem obrázek č. 4 zahrnuje pouze podání účastníkem přes elektronický formulář a následně zaslání rozhodnutí o platebním rozkazu, ale v praxi se musí formulář platebního rozkazu vytisknout a dále se s ním pracuje jako s klasickým platebním rozkazem a stále se vede klasický listinný spis. Zde se ulevilo pouze účastníkům, veškeré náklady spojené s tiskem a použitým papírem byly přeneseny na soud. Změna nastala až od 1.7.2013 zavedením centrálního elektronického platebního rozkazu, jež je prvním opravdovým elektronickým spisem vedeným pouze v elektronické podobě. Důležitým krokem v rámci elektronizace bylo v červenci 2009 zavedení datových schránek, jež by měly zaručit větší efektivitu a rychlost přenosu informací. V tabulce č. 4 byly uvedeny rozdíly mezi datovou schránkou a e-mailem. Původně datové schránky musely povinně používat orgány veřejné správy a společnosti zapsané v obchodním rejstříku a později i

insolvenční správci, notáři a advokáti. Na základě zavedení datových schránek jsou spatřovány klady v podobě rychlého doručení a finanční úspory na poštovním, naopak jako nevýhoda se jeví vyšší spotřeba papíru a obavy s bezpečností a mylným doručením nesprávné osobě. Jednou z posledních elektronických aplikací zde bylo uvedeno e-tržiště, přes které je od 1.7.2012 povinností zadávat veřejné zakázky u vybraných komodit. Díky e-tržišti by se měly snížit náklady a předejít korupci. Při zadávání zakázek se soudy musí řídit uveřejněnými Pravidly, Instrukcí MSp upravující postup zadávání veřejných zakázek a zákonem o veřejných zakázkách. Přes e-tržiště lze realizovat pouze zakázky malého rozsahu, a to nejčastěji používané přímé zadání, uzavřenou a otevřenou výzvu. V rámci zadávacího řízení je nutné dodržovat zásadu transparentnosti, zákazu diskriminace, rovného zacházení, hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti.

V části analyzující materiální a finanční zdroje před a po zavedení elektronizace u vybraného soudu bylo zjištěno a dále následně zhodnoceno, že se zavedením datových schránek podstatně klesl počet odesílaných rozhodnutí a jiných písemností v listinné podobě. V roce 2013 bylo listinných zásilek odeslaných prostřednictvím České pošty, s. p. oproti roku 2009, kdy DS začínaly, o 21 % méně. Po přepočtu v roce 2013 úspora finančních prostředků představovala dokonce 2.285.487,10 Kč. Zato materiální zásoby, převážně fotokopírovací a xerografický papír, se ve sledovaném období značně zvýšily, což je samozřejmě dáno každým rokem se zvyšujícím nápadem žalob a jiných podání, ale hlavním důvodem je zavedení datových schránek. Se stále se zvyšujícím počtem přijatých DS, viz obrázek č. 5, se veškeré náklady na papír, tonery, častější opravy tiskáren a kopírovacích strojů přenášejí z účastníků na soud. Nejvyšší podíl na těchto nákladech má insolvenční oddělení, do kterého přichází 75 % veškeré pošty, návrhy na oddlužení, průběžné a konečné zprávy insolvenčních správců a největší množství představují přihlášky k insolvenčnímu řízení včetně často objemných příloh. V období 2009 – 2013 se spotřeba papíru zvedla o 77 %. Největší nárůst nastal v roce 2012, kdy byla spotřeba papíru o 35 % vyšší než v roce 2011. Veškerá podání došla na soud elektronicky se musí vytisknout a v listinné podobě předat na oddělení. Insolvenční přihlášky se tiskly včetně objemných příloh a na oddělení se jednou zakládaly do spisu a jednou se kopírovaly pro insolvenčního správce. V polovině roku 2013 se díky opatření správkyně aplikace přestaly tisknout přílohy k přihláškám do insolvenčního řízení a všechny přihlášky přijaté elektronicky se začaly zasílat insolvenčním správcům prostřednictvím datových schránek. I když se spotřeba papíru každým rokem stále zvyšuje, tak díky tomuto opatření nebyl tento nárůst spotřeby tak vysoký jako v roce 2012, kdy činil 240.000 ks papíru. V roce 2013 se toto navýšení snížilo oproti roku 2012 o 137.500 listů papíru. Zavedením povinnosti

v červenci 2012 nakupovat určené komodity prostřednictvím e-tržišť se začaly snižovat finanční náklady na nákup materiálních potřeb, včetně papíru, kdy byla jeho cena snížena o 0,11 haléřů za jeden list papíru oproti klasickému nákupu. Při spotřebě 1.025.500 listů v roce 2013 úspora činila 117.452,50 Kč oproti roku 2009. Za kancelářský materiál bylo v roce 2013 díky e-tržišti ušetřeno 74.419 Kč. Důvodem úspory je zadávání zakázek přes e-tržišť prostřednictvím otevřené výzvy, kdy musí být osloveno minimálně pět dodavatelů, kteří zašlou své nabídky, v nichž se snaží stlačit cenu za poptávané zboží na minimum, aby zakázku vyhráli. Ovšem ne vždy všechno levné je dobré a snížení cen by se nemělo odrážet v kvalitě.

Komparací doručování prostřednictvím datových schránek a doručování v listinné podobě bylo zjištěno, že datové schránky přinášejí časové úspory pracovníkům soudů, kteří se tak mohou věnovat dalším činnostem. Další úspory jsou díky elektronizaci znatelné ve zkrácení řízení vedených před soudem, kdy oproti roku 2008 se průměrná délka v trestním řízení zkrátila o 80 dní a v řízení civilním a správním o 90 dní.

Závěrem lze říci, že elektronizace justice přináší úspory jak finanční tak časové, ale zároveň roste spotřeba materiálových zdrojů, především papíru a tonerů a častěji se opravují tiskárny a kopírovací stroje v rámci většího opotřebení. Úsporným opatřením bylo nařízení tisknout pouze elektronické přihlášky pohledávek bez příloh a následně je zasílat pouze prostřednictvím datových zpráv bez dalšího zbytečného kopírování. Proto je správným krokem pomalý přechod k plně elektronickému spisu, který v současné době představuje pouze centrální elektronický platební rozkaz, u kterého se již souběžně nevede klasický papírový spis a tím se uspoří nemalé finanční a materiální zdroje. Zde bude potřeba vyřešit dostatečné zálohy, archivaci a zabezpečení elektronických spisů, aby se při selhání techniky spis nezničil. Do té doby, než bude zaveden plně elektronický spis, by bylo dobré, aby se u elektronicky přijatých dokumentů tiskla pouze samotná podání bez příloh a soudce by měl rozhodnout, které přílohy jsou důležité a vytisknou se, a které se nechají pouze v elektronické podobě stažené v příslušné aplikaci pod spisovou značkou, k níž náleží. Náklady spojené se spotřebou papíru a tonerů by se měly snížit na minimum. Technická vybavenost soudu se za poslední roky výrazně zlepšila a v současné době soudy pracují s moderním a dostačujícím technickým vybavením, i když by se měly sjednotit programy mezi jednotlivými stupni soudního systému pro zlepšení komunikace a k usnadnění elektronického předání spisu v rámci odvolacího řízení mezi s sebou navzájem.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Datová schránka. In: *Aktualně.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-11-16]. Dostupné z: <http://wiki.aktualne.centrum.cz/datova-schranka/>
- [2] *Extranet Ministerstva spravedlnosti ČR* [online]. [cit. 2013-12-09]. Dostupné z: <http://extranet01.servis.justice.cz/extranet.aspx?j=33&o=23&k=3100>
- [3] HAVLÍČEK, Karel. *Soudce*. 2013, 3/2013.
- [4] *Intranet Krajského soudu v Hradci Králové* [online]. 2007 [cit. 2013-12-09]. Dostupné z: <http://172.24.72.6/>
- [5] Instrukce Ministerstva spravedlnosti o zadávání veřejných zakázek v resortu Ministerstva spravedlnosti. In: *č.j.: 65/2011-INV-SP*. 2011.
- [6] JANOŠ, Jan. Jaký ohlas mají datové schránky?. *Právní rádce*. 2012, XX., 7/2012.
- [7] JANSOVÁ, Lenka. Podle soudců justici elektronizace nepomohla. *Český rozhlas* [online]. 2011, s. 1 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/920997
- [8] JIRSA, Jaromír. Historie, současnost a perspektivy elektronizace justice. *Soudce*. 2012, 1/2012.
- [9] JIRSA, Jaromír. Podání v civilním soudním řízení. *Soudce*. 2014, 3/2014.
- [10] KOLEKTIV. *Krajský soud v Hradci Králové*. Krajský soud v Hradci Králové, 2007
- [11] KOVÁŘOVÁ, Daniela. Posté o datových schránkách aneb Cesta tam a zase zpátky. *Soudce*. 2013, 3/2013
- [12] LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi /: Tomáš Lechner*. Praha: Leges, 2013, 255 s. Praktik. ISBN 978-80-87576-41-0
- [13] MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2012, 464 s. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6.
- [14] MATES, Pavel. Doručování do datových schránek. *Právní rozhledy*. 2013, 21., 13-14/2013.

- [15] Ministerstvo spravedlnosti ČR: Rozpočet. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Justice.cz: Oficiální server českého soudnictví* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=5901>
- [16] NAHODIL, František. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.
- [17] OCHRANA, František a Milan PŮČEK. *Dosahování úspor a omezování plýtvání ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 227 s. ISBN 978-80-7357-909-8.
- [18] O soudech a soudcích. In: *6/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů*. 2001.
- [19] OSÚCH, Jan. Vláda schválila elektronický platební rozkaz. *IHNED.CZ* [online]. 1996-2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-21423100-vlada-schvalila-elektronicky-platebni-rozkaz>
- [20] PAL'KO, Daniel. Hľadanie ideálneho modelu elektronického súdneho spisu a elektronického podania. *Soudce*. 2011, 9/2011, s. 3.
- [21] PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování: (e-justice)*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-807-3579-364.
- [22] PETRÁŇOVÁ, Zuzana. Soudci kritizují stav elektronizace české justice, prý chybí vybavení. *Český rozhlas* [online]. 2013, s. 1 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/soudci-kritizuji-stav-elektronizace-ceske-justice--1276241
- [23] POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, xx, 315 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-447-6.
- [24] *Pravidla systému používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy při pořizování a obměněn určených komodit: Příloha k usnesení vlády ze dne 10. května 2010 č. 343 ve znění usnesení vlády ČR ze dne 15. června 2011 č. 451 a usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2011 č. 933*. Vláda České republiky, 2010.
- [25] SMEJKAL, Vladimír. Datové schránky nastupují. *Právní rádce*. 2009, XVII., 7/2009.
- [26] SMEJKAL, Vladimír. Datové schránky po roce. *Právní rádce*. 2010, XVIII., 7/2010.
- [27] ŠAFRÁNEK, Ondřej. Elektronická výbava soudů se zlepšuje. *Právní rádce*. 2014, XXII., 2/2014

- [28] ŠTĚDRŇ, Bohumír. Občanské soudní řízení sporné a využití informačních technologií a právních informačních systémů: (e-justice). Praha: Linde, 2008, 271 s. ISBN 978-807-2017-140.
- [29] Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky.
- [30] Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod.
- [31] Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.